Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Гаргажа эхилһэн: 1921 оной декабриин 21-һэ | № 149 (13638) | 1974 оной июниин 28, пятница | Сэн 2 мүнгэн

Тодорхойлхы жэлэй габшагай алхамууд

...АХАД ЖЭЛЭЙ ...ААБАРИ ДҮҮРГЭГДЭЭ

...еспубликымнай модо бэлэдхэлэй, модо болбосо...лгын предприятинууд табан жэлэй тодорхойлхы ...ые габшагай ажалаар тэмдэглэхэ зорилго ур... табяад, жэлэй эхинһээ хойшо һара бүриингөө ...бые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

...Бүхыдөө «Забайкаллес» комбинадай предприя...уд модо бэлэдхэхэ энэ жэлэй түрүүшын хаха... түсэбые болзорһоонь уридшалан дүүргээ. Ха... жэлэй даабариһаа гадуур 120 мянган кубометр ...о шэрэхээр хараалагдаа һэн. Модошодой түсэб... гадуур бэлэдхэһэн энэ модоор тус бүридөө ...р байратай 1400 гэр барижа болохо юм.

...еспромхозуудай, модо болбосоруулгын предпри...нуудай, участок, бригадануудай хоорондо социа... мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энэ мүрысөөн...олон коллектив шалгарна.

...абан жэлэй түсэбые болзорһоонь уридшалан ...ргэхын түлөө олон коллектив оролдоно. Ханда...айн леспромхозой хүдэлмэрилэгшэд комбинат...оо эгээл түрүүлэн дүрбэн жэлэйнгээ түсэб дүүр...эн тухайгаа элидхээ һэн. Социалис мүрысөөндэ ...н урэ дүн туйлажа байһан Худанай леспромхо... модошод дүрбэн жэлэйнгээ түсэб дүүргүүтэй ...на. Байгалай, Баргажанай, Хандагатайн, Шу...тайн леспромхозууд гүрэнэй түсэб, социалис ...ануудаа һайнаар дүүргэнэ.

...жалаа 1,5 халаанда эмхидхэһэн бага комплекс...олон бригада бүтээсэеэ горитойгоор дээшэлүүл... байна. Ажалаа зүбөөр эмхидхэһэн, түрүү онол ... үргэнөөр хэрэглэһэн Социалис Ажалай Ге... А. П. Кудряшовой (Хандагатайн леспромхоз), ...амхаанай леспромхозой В. П. Парамоновой, ...С. Щукинай даадаг бригаданууд модо бэлэдхэ...таллуулха табан жэлэй түсэбые дүүргээд, түсэб... гадуур модо бэлэдхэхэ уялгаяа бэелүүлжэ ...на.

Н. ТЮРНЕВ.

Калининай нэрэмжэтэ совхозой дүй дүршэлтэй кукуруза ургуулагша Иван Филимонович Максимов байгша ондо 235 гектарта шэмэтэ тэжээл тариба. Ниитынгээ адууһа малда хүсэд хүрэхэ силос бэлэдхэжэ абахын тула Иван Филимоновичой даадаг звено габшагай хоёр һарын туршада кукуруза тариха газартаа 1500 тонно наг шэбхэ тарааһан, 50 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулһан юм. Тус звеногой мэдэлдэ «МТЗ-50» маркын 1 трактор, хэрэгтэй оньһон түхеэрэлгэнүүд даалгагданхай. Иван Филимонович үсөөхэн үдэрэй туршада кукурузаяа тарижа дүүргээ. Мүнөө үедэ кукуруза ургуулагшад ургасын хойноһоо харууһалха хүдэлмэрээ хэжэ байна.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

Улаан-Үдын аймаг.

УРАН ЗУРААШАД — МАЛШАДТА

Манай уран зураашадай бүтээлнүүдые хүдөөгэй малшадта абаашажа харуулалга республика доторнай заншалта болонхой. Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музей 1974 оной эхинһээ арбаад нүүдэл выставкэ эмхидхээ.

Июнь һарын дүрбэнһөө арбан табан болотор иимэ нүүдэл выставкэ Зэдын аймагта эмхидхэгдээ. Уран зураашад И. Алтаев, Кондрат Сергеев, Борис Садыков, Эрхито Аюшеев, Георгий Баженов гэгшэд выставкын хүдэлмэридэ хабаадаа. Нютагай ажалай түрүүшүүлэй портредүүдые, шэнэ зурагуудые тэдэнэр сагдары зураад харуулдаг байгаа. РСФСР-эй искусствын габьята ажал ябуулагша, уласхоорондын гурбан выставкэдэ хабаадаһан Хабаровск хотын уран зурааша Алексей Федотов энэ выставкын хүдэлмэридэ хабаадаа. Буряадай АССР-эй искусствын габьята ажал ябуулагша Ф. Балдаев тус выставкые хүтэлбэрилөө.

Б. ФИЛИППОВ.

БАСАГАДАЙ БРИГАДА — ТҮРҮҮ

Барилга-хабсаралгын 397-дохи поездын хүдэлмэришэд Улаан-Үдэ хотын элдэб райондо барилгануудые бодхоожо байдаг. Эдэнэрэй хүсөөр ажалшадай ажаһууха байрын гэрнүүд, һургуулинууд, культурно-ажаһуудалай бусадшье барилганууд бэлэн болгогдожо, ашаглалгада тушаагдана.

Дурсагдаһан барилгын поездын хүдэлмэришэд мүнөө үедэ Октябрьска районой Сосново посёлогто һургуулиин томо байшан бодхоожо байна. 1.320 үхибүүнэй һууритай гурбан дабхар энэ байшангай бэлэн болгогдожо тушаагдахада, хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводой хүдэлмэришэдэй үхибүүд эндэ һурадаг болохо юм.

Эдэ барилгашадай хүсөөр мүн Улаан-Үдын авиапредприятиин хүдэлмэрилэгшэдэй ажаһуудаг тосхондо һургуулиин байшан бодхоогдоно. Һургуулиин дурсагдаһан барилганууд һуралсалай шэнэ жэлэй эхилтэр бэлэн болгогдожо, ашаглалгада тушаагдахаар хараалагдана.

Гэр байрануудые, һургуулиин байшангуудые, мүн культурно-ажаһуудалай бусадшье барилгануудые бодхоолсожо байһан 397-дохи поездын барилгашад хараалагдаһан хүдэлмэреэ саг соонь бүтээхын түлөө хоорондоо мүрысэн ажаллана. Энэ мүрысөөндэ штукатур-маляр басагад Л. Игнатенко, Л. Шумилова, Л. Цуканова, Г. Орлова гэгшэд онсо шалгарна. Эдэнэр үдэр бүриингөө даабари 120—130 процент дүүргэхэ зуураа, хэһэн ажалаа шанар һайнтайгаар тушаахые оролдодог юм.

Надежда Лукомскаягай даадаг залуушуулһаа бүридэһэн коммунис ажалай бригадынхид Анна Красовскаягай даадаг залуушуулай бригадынхидтай мүрысэжэ, ажалдаа һайн үрэ дүн туйлана. Коммунис ажалай эдэ бригаданууд жэлэйнгээ даабарие болзорһоонь урид — ноябриин 7-до дүүргэхээр шиидээд, оролдосотойгоор хүдэлнэ.

Д. БАЛДАНОВ.

...ОЛЫН БЭЛШЭЭРИДЭ

...үүлэй жэлнүүдтэ Түн...эй «Восточные Саяны» колхоз эбэртэ бодо ...аа шахан таргалуул... хэрэгтэ анхаралаа ...р табидаг болоо. Тии...э колхоз гүрэндэ мя...удалдаха хахад жэ...гээ түсэб болзор...нь урид дүүргээ. Гү...э 800 центнер мяха ...лдаха даабаряа 810 ...нертэ хүргөө.

...рэндэ мяха худалда...элэйнгээ түсэб заатагүй дүүргэхын тула колхоз олон мал холын бэлшээридэ гаргаа һэн. Малшад Сырен Анчинов, Николай Халтанов, Сырен Бадмаев. Владимир Габанов гэгшэд малайнгаа толгой бүриин шэгнүүр сүүдхэдэ 900 граммаар нэмээхэбди гэһэн уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Манай корр.

ЗАЛУУ ҺААЛИШАН ФЕСТИВАЛЬДА МОРДОБО

Урагшаа һанаатай, даалгагдаһан ажалдаа үнэн зүрхэнһөө хүдэлжэ, суута гараһан комсомол-залуушуул Ахын аймагта үсөөн бэшэ. Тэдэнэй нэгэн тухай — комсомолой путёвкоор Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз эльгээгдээд, һаалишанаар хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байһан Валентина Мандагаева тухай эндэ хэлэгдэхэнь.

Булнай гэжэ газарта комсомол-залуушуулһаа бүридэһэн фермын эмхидхэгдэхэдэ, Валя басаган тэндэ ахалагша һаалишанаар томилогдоһон юм. Эндэ ерэһэн сагһаа хойшо Валя оролдосотой бэрхээр ажаллажа, һайн үрэ дүн туйлана. Валя Мандагаева шэнэ фермэдэ хоёрдохи жэлээ ажаллажа байбашье, бэрхэ һаалишадай зэргэдэ орожо эхилэнхэй. Залуу һаалишан жэлэй эхиндэ харюусалгатай социалис уялга абахадаа, өөрынгөө даадаг 20 үнеэнһээ жэл соо 17 мянган килограмм һү һаахаар шиидээ юм. Тэрэ уялгань мүнөө үедэ һайнаар дүүргэгдэжэ байна. Залуу һаалишан һара бүриингөө даабари 105—106 процент дүүргэнэ.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада бэлдэлгын хэгдэжэ байха үедэ «Улаан Аха» колхозой һаалишад хамтынгаа суглаан дээрэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абахадаа, һү һааха хахад жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид — июниин 16-да дүүргэхээр шиидээд, аймагайнгаа бүхы һаалишадта хандаһан байгаа. Валя басаган энэ колхозой һаалишадай хандалга хүндэтэйгөөр хүлеэн абаад, эршэ зоригтойгоор ажаллаа.

Аймагай бэрхэ һаалишадай нэгэн, комсомолой гэшүүн Валя Мандагаева Фрунзе хотодо июниин 29-дэ үнгэргэгдэхэ совет-монгол залуушуулай хани барисаанай фестивальда хабаадалсахаар мордоо.

О. БАЛДАНОВА.

ЧИМКЕНТСКЭ область. Колхозууд болон совхозуудай механизаторнууд энэ жэлдэ 593220 гектар талмай дээрэһээ хоолосто ургамалнуудые хуряаха ёһотой (энэнь үнгэрһэн жэлэйхиһээ 20 гаран мянган гектараар ехэ болоно).

Кзылкумай районой «Ходжатугайский» совхоздо хамагһаа түрүүн ешмээн хуряажа эхилээ. Комбайнернууд талын 56 онгосонуудые таряалангуудта гаргаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү комбайнернууд (зүүн гарһаа) А. Воронин, Б. Жумабеков, Г. Ниязов, А. Дестеряков, В. Кошкаров болон А. Иноземцев.

ТАСС-ай фотохронико.

Минск — Герой-хото

Гитлеровскэ булимтарагшадта эсэргүүгээр хэһэн тэмсэлдэ Минск хотын ажалшадай Эхэ оронойнгоо үмэнэ ехэ габьяатай байһанайнь, эрэлхэг зориг харуулһанайнь, баатаршалга гаргаһанайнь түлөө, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ Белоруссида бүгэдэ арадай партизанай хүдэлөө үргэнөөр дэлгэрүүлгэдэ ехэ үүргэтэй байһанайнь түлөө, немец-фашис булимтарагшадһаа Белоруссиин ССР-ые сүлөөлһөөр 30 жэлэй ойн гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум Минск хотодо Ленинэй орден ба «Алтан одон» гэһэн медаль барюулгатайгаар «Герой-хото» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгобо.

(ТАСС).

Атомна элшэ хүсэнэй амжалтанууд, хараа түсэбүүд

1954 оной июниин 27-до электрын ток үгэһэн дэлхэй дээрэхи түрүүшын Обнинско атомна электростанциһаа эхи абаад, 1 миллион киловатт-хүсэтэй реактортай атомна мантан ехэ электростанцинууд хүрэтэр ехэ зам гаталаабди. Ойн баярай научно-техническэ конференци Обнинскдо болобо. СССР-эй ба социалис оронуудай атомна бүхы станцинуудай түлөөлэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадаа. Атомна түрүүшын электростанци байгуулагшад академик Н. А. Доллежаль, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент Д. И. Блохинцев, БССР-эй Наукануудай академиин академик А. К. Красин гэгшэд эдэнэй дунда байлсаа.

Үнгэрһэн 20 жэлэй турша соо дэлхэй дээрэ зуу гаран атомна электростанци бариггдаа гээд атомай элшэ хүсэнэй талаар совет эрдэм, наукын һургуулиин толгойлогшо академик А. П. Александров ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэбэ. Совет эрдэмтэдэй, инженернүүдэй баатаршалгын ашаар элшэ хүсэнэй барагдашагүй баялигые нээһэн, атомай элшэ хүсые амгалан байдалда ашаглаха арга олгоһон индустриин энэ һалбари 16 орондо хүгжэжэ байна.

(ТАСС).

Шэн габьяата ажалай түлөө үндэр шан

Москвагай предприятинуудай 1200 түрүү хүдэлмэришэн июниин 26-да Союзуудай байшангай Колонно зал соо сугларба. Табан жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэн Москвагай 14 мянган хүдэлмэришэн сооһоо эдэнэр «Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн ниитэ-союзна тэмдэгээр түрүүлэн шагнагдаа.

Суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэг ехэ дэбжэлтэтэйгээр абаба.

(ТАСС).

...ҮХЫ АРАДУУДАЙ АША ТУҺАДА

СССР-тэй харилсаа холбоон тухай США-гай ээзд баяшуулай түлөөлэгшэдэй һанамжа

...мерикын Холбоото Шта...й президент Р. Ник... ба КПСС-эй ЦК-гай ...альна секретарь Л. И. ...невэй Москвада уул... бүхы оронуудай ара... аша туһада тааруу...шахардуу шанга байдал ...дань һулаагуулха замда ...ойхон алхам боложо ... гээд США-гай ээзд ...уулай элитэ түлөөлэг... «Оксидентл петролеум ...рейшн» фирмын пре... доктор А. Хаммер ...-ай корреспондентдэ ... Промышленна-эконо...ка ба научно-техниче...уласхоорондын харилсаа ... хүгжөөлгэдэ зорюу... Москвада боложо ... уласхоорондын кон...идэ тэрэ хабаадана. ...э тушаалтадай уул... туһатай байһаниинь ... хэрэгээр тодоруулаг... Тиимэһээ США-гай ...ентын июниин 27-до ...скэ Союзда ерэлгэ хоёр ороной хоорондохи харилсаа саашадань һайжаруулгада туһалха гэжэ би этигэнэб гээд А. Хаммер онсолон тэмдэглэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэй ехэ хани халуунаар хөөрэлдэһэн тухайгаа дурдахадаа, А. Хаммер иигэжэ хэлээ:

— Л. И. Брежневэй баримталдаг зоримгой политика, амгалан тайбанаар, харилсаа холбоотойгоор оршон байхые шууд сэхээр эрмэлзэлгэ зүүн ба баруун оронуудай хоорондохи харилсаануудые һайжаруулгада нилээд ехээр туһалаа. Л. И. Брежнев агууехэ Ленинэй эхилһэн замаар сэхэ дабшажа ябана.

А. Хаммер манай орон дотор Америкын Холбоото Штадуудайхиһаа дутуугүйгөөр мэдээжэ болонхой юм. Тэрэ үшөө 1921 ондо Совет Россин правительстватай али алиндаа ашатай туһатайгаар худалдаа наймаанай хэлсээ баталһан американ ээзд баяшуулай түрүүшын түлөөлэгшэ байһан юм. Тиихэдэ тэрэ Владимир Ильич Ленинтэй уулзаһан ба хөөрэлдэһэн байха юм. Түрүүшын концессиин амжалта Советскэ Республикын ба Холбоото Штадуудай хоорондо худалдаа наймаа эрхилэлгэдэ ехэ удха шанартай байха гэжэ В. И. Ленин тоолодог байһан юм.

Советскэ Союзда Куйбышев шадар минеральна үтэгжүүлгын томо промышленна бүлэг предприятинуудые бариха талаар харилсаа холбоо байгуулха тухай совет-американ худалдаа наймаанай бүхы түүхэдэхи эгээн ехэ хэлсээндэ жэлэй урда тээ А. Хаммер гар табиһан байха юм.

20 жэлэй болзороор баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор, 8 шахуу миллиард долларой юумэнүүд андалдан абалсагдаха байна. Энэ тоогой ямар ехэ хэмжээтэй байһыень ойлгуулхын тулада 1971 ондо совет-американ бүхы худалдаа наймаанай хэмжээн 200 миллион шахуу долларой болодог байгаа гэжэ һануулнаб. Мүнөөнэй сэнгээр хэлсээнэй ёһоор 20 миллиард долларой юумэн андалдан абтахал!

— Маанадта, ажал хэрэгэй хүнүүдтэ, удаан болзорой иимэ ехэ хэлсээ баталалга энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха тухай хэлсээндэ гар табиһантай адли. Энэ хэлсээнэй хоёр орондо али алиндань ашатай туһатайгаар дүүргэгдэхын тулада манай гүрэнүүдэй хоорондо бата бэхи, удаан сагай эб найрамдал хангагдаха ёһотой гээд американ фирмын президент үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

Совет-американ худалдаа наймаанай-экономическа совет һаяшагай байгуулагданхай. Али алиндаа ашатай туһатай харилсаа холбоо үргэдхэлгэдэ туһалха гээшэ тэрэнэй зорилгонь болоно.

А. СТРОГАНОВ.

Хонидой нооһо хайшалалга — харюусалгатай хүдэлмэри

ҺАЙН ШАНАРТАЙГААР

Хэжэнгын совхозой главна зоотехник М. Х. ХАНТАЕВАЙ хөөрөөнһөө

«Сагаан алта» суглуулалга гэхэ гү, али хонин ажалай ургаса хуряалга гээд, хонидой нооһо хайшалалгые миил юрэ гоёон татажа нэрлэдэггүйбди. Үнэхөөрөө, энэмнай хонишодой бүхэли жэл соо оролдожо ургуулһан ёһотойл «сагаан алтанай» ургаса колхоз, совхозуудай ехэ баялигынь ха юм даа.

Хонидойнгоо нооһо һайнтай байхынь, тэрэнээ хээрэ талаар гээхэгүйнь тула хонишод түхэреэн жэлдээ — үбэлэй хүйтэн жабарта, хабарай хара һалхин соо, зунай шанга халуунда, хура бороо соо — һүрэгэй хойноһоо ябана ха юм. Эгээл тиимэһээ хонидой нооһо хайшалалгые тон харюусалгатай хүдэлмэри гэжэ тоолоно гээшэбди.

Илангаяа хонин һүрэг үсхэбэрилдэг гол шэглэлтэй манай совхоз мэтэ ажахынуудта энэ хүдэлмэри бүришье ехэ удха шанартай бшуу. Абаад үзэел даа. Совхознай жэлдээ дунда зэргээр 750—800 центнер «сагаан алта» абажа гүрэндэ тушаахадаа, ажахы соогоо бүхыдөө абадаг ашаг олзынгоо хахадһаа тээ багые энэ продукциһаа оруулна. Жэшээнь, нёдондо совхоз гансахан хонидой нооһонһоо бүхыдөө 400 шахуу мянган түхэригэй ашаг олзо абаһан байна.

Мүнөө совхозой отделенинүүдтэ хонидой нооһо хайшалалга июниин 25—26-һаа эхилбэ. Хабартаа хожом болотор, мүн зунай эхеэршье ходо хүйтэн, хуурай уларилтай байжа, хонидой нооһонойнь хөөрэсэ удаараа, һаянайл дулаан болоходо, бэлшээриин ногоон һайжараад, хонид садажа, хүсэ шадалшье яһала абаа, нооһониинь түлэг хөөрэжэ эхилэнхэй.

Энэ жэлдэ хамта 26 мянган хонидой, үшөө 5,5 мянган үбэлэй эртын хурьгадай нооһо хайшалхабди. Гурбан пункт түхеэрэгдэнхэй. Ушхайтада — 46 оньһон хайша, Хүхэ-Добо, Ленин-Замай пунктнуудта — 36—36 хайша тодхогдоо. Илангаяа Ушхайтын пункт (даагшань Ц-Д Мархадаев) нооһо хайшалалгада эрхимээр бэлдээ. Урда жэлнүүдтэшье эндэхид хүдэлмэреэ эмхитэйгээр эхилээд, һайнаар үнгэргэдэг, үдэр бүри хоёр отарын 1000 гаран хонидой нооһо абадаг бэлэй. Нёдондо 16 мянган хонидойнгоо нооһо 11 үдэр соо хайшалаа һэн.

Урда жэлнүүдтэ нооһо хайшалха хаһын тулажа ерэшэһэн хойно отделенинүүдтэ пунктаяа бэлдэхэ, тэндэ хүдэлхэ хүнүүдые олохо гэжэ һандагайһүхэ бологшо һэмди. Тэрээнһээ уламжалан, хайшалалга эхилһэн нэрэтэй болоошье һаа, хүсэд шиидэжэ хүдэлтэрнь хэдэн үдэр үнгэршэхэ. Тиигэжэ хонидой нооһо абалга хорингушан хоногто унжагайрдаг бэлэй. Энээнһээ боложо, нооһоной гээлтэдэ орохо ушар али олон үзэгдэдэг байгаа. Жэшээнь, нёдондо бүхы 26 мянган хониноһоо 777 центнер нооһон абтаа гэхэ гү, али хонин бүхэнһөө миил 2,3 килограмм хайшалагдаа. Муугаар хайшалагдаһан, буруугаар илгагдаһан байжа, тушааһан нооһонoймнай хахадынь шахуу дутагдалтай байгаа, ехэхэн ашаг олзоёо дэмы алдаабди. Эдэ бүгэдэһөө уламжалан, абтаһан нооһоной центнер бүхэнэй өөрынь үнэ сэн түсэбэй ёһоор 450 түхэригтэ байха аад, аяар 596 түхэригтэ хүрөө.

Энэ алдуу, дутагдалаа дабтахагүйн тула мүнөө жэлдэ хонидой нооһо хайшалалгын эхилхэһээ холо урид пунктнуудай сарай, хашаа хорёое заһабарилжа, оньһон түхеэрэлгэнүүдтэнь хэрэгтэй запчасть гэхэ мэтые хүсэд хүрэхөөр захижа абаабди. Инженер-механик Василий Базаржапов түрүүтэй хэдэн дүршэлтэй механизаторнуудһаа бүридэһэн түсхай бригада пунктнуудые бэлдэхэ, оньһон түхеэрэлгэнүүдыень тааруулан тодхохо ажал хээ. Тиихэдэ пунктнуудые даагшад, нооһо илгаха классировщигууд, хайшалагшадые эртэнһээ томилоо, шэлэжэ олообди. Тэдэниие суглуулжа, түсхай семинар-һуралсал эмхидхээбди. Мүнөө жэлдэ гол түлэб нооһо түргэнөөр хайшалха арга хэрэглэхэбди. Жэшээнь, Ушхайтын пунктда дүршэлтэй хайшалагша, республикын конкурсдо нэгэнтэ бэшэ хабаадалсаһан Балма Гарбаева хүдэлхэ юм. Тэрэ түргэнөөр хайшалха мэргэжэлдэ залуушуулые һургаһан байна. Бидэ жэл бүри нооһо хайшалалгын эхилхэдэ, ажахын конторын, МТМ-гэй хүдэлмэрилэгшэдые хабаадалсуулдагбди. Юуб гэхэдэ, эндэмнай хонидой нооһо хэдэн жэлдэ хайшалалсаһан дүршэлтэй хүнүүд байна ха юм.

Нооһо шанар һайнтайгаар абаха, хэнэй ямараар хайшалһые элирүүлхэ, тэрэнэйнь зэргээр хайшалагшадта ажалайнь түлөөһые зүбөөр үгэхын тула, хүн бүхэндэ өөрынь номертой тамга бии болгогдонхой. Тиихэдэ арадай хиналтын постнууд пункт бүхэндэ эмхидхэгдээ. Тэрээнһээ гадна, совхозой хүтэлбэрилэгшэд пункт бүхэниие даажа абаад, өөһэдөө үдэр бүри эрьежэ байха юм.

Пункт, хайшалагша бүхэнэй дунда социалис мүрысөөн дэлгэрүүлэгдэхэ байна. Тэрэнэйнь дүн үдэр бүри гаргагдаха, мүрысөөндэ илажа гарагшад һайнаар урмашуулагдаха юм.

Эгээн түрүүн хүгшэржэ, голодоһондо гаргагдаһан, гүрэндэ тушаагдаха хонидой нооһо түүбэрилэн хайшалжа эхилээбди. Юуб гэхэдэ, эдэнэй нооһо түргэн абаад, һайн бэлшээридэ адуулжа таргалуулха, жэлэй гурбадахи кварталда мяханай комбинадта тушааха болонобди.

Бүхы хонидойнгоо нооһые хүдэлмэриин 13—15 үдэр соо хайшалжа абахын тула оролдохобди. Юуб гэхэдэ, түргэнөөр, һайн шанартайгаар абабал, бүхы талаараа шүүхэ ха юмбибди.

ЭРДЭМ, НАУКЫН ТУЙЛАЛТАНУУД — ПОЛИНУУДТА, ФЕРМЭНҮҮДТЭ

Хүдөө ажахын эрдэм наукын, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтанууд Татарай колхозуудта үргэнөөр хэрэглэгдэнэ, колхозуудай республиканска ба районно соведүүд энэ талаар ажахынуудта ехэ туһа хүргэнэ.

Эрдэм, наукын ба түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэй ашаар автономито республикын олон ажахы үнгэрһэн хоёр жэлэй турша соо орооһо таряанай баян ургаса хуряагаа һэн. Буинска, Алексеевскэ, Дрожжановска ба бусад районуудай колхозууд гектар бүриһөө 22—25 центнерһээ дээшэ таряа хуряаһан байгаа. Саахарай свеклын, тэжээлэй бусад ургамалнуудай үндэр баян ургаса абтаа.

Татарай колхозуудай республиканска соведэй түрүүлэгшэ У. Ш. Зиганшин колхозуудай бүхэроссин соведэй июниин 26-да Москвада болоһон заседани дээрэ элидхэл хэхэдээ, иимэ баримтануудые дурдаһан байна. Эрдэмтэдэй зууршалганuудай үндэһөөр автономито республикын колхозуудта газар ба мал ажалые һайжаруулха, промышленна үндэһэ һуури дээрэ продукци үйлэдбэрилгын түрүү технологи нэбтэрүүлхэ, эрдэм ухаанда үндэһэлэн, ажалаа ябуулха гэхэ мэтын түрүү арга онолнуудые хэрэглэнэ.

Татарай колхозуудай республиканска соведэй хүдэлмэрие колхозуудай бүхэроссин совет зүбшэн хэлсээд, эрдэм, наукын ба түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые колхозой үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хүдэлмэреэ үргэдхэхыень областьнуудай, хизаарнуудай, автономито республикануудай колхозуудай соведүүдтэ зууршалаа.

Ставрополиин хизаарай колхозуудта ажахын тоосоо хэрэглэхэ дүй дүршэл соведэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн, Омско областиин колхозуудай соведэй хүдэлмэри тухай тоосоон шагнагдаһан байна.

Колхозуудай бүхэроссин соведэй түрүүлэгшэ РСФСР-эй хүдөө ажахын министр Л. Я. Флорентьев заседани дээрэ үгэ хэлэбэ.

(ТАСС).

„КОСМОС-662“ НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

Газарые тойрон дабшадаг «Космос-662» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1974 оной июниин 26-да Советскэ Союзһаа табигдаба.

Хэмэл одон дээрэ тодхогдоһон аппаратура гэмгүй һайнаар хүдэлнэ. Абтаһан мэдээсэлнүүд залан хүтэлбэрилгын, тоолон тодорхойлолгын түбтэ шэнжэлэгдэжэ байна.

(ТАСС).

Партийна ажабайдал

КОММУНИСТНУУД — МҮРЫСӨӨНЭЙ МАНЛАЙДА

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгые манай совхозой ажалшад хани халуунаар угтан абаа һэн. Тэрэниие зүбшэн хэлсэхэ зуураа ажахын малшад болон механизаторнууд табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абажа, бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ жагсаһан юм. Абаһан эдэ уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада совхозой бүхы ажалшад шударгы һайнаар хүдэлжэ байна гээд онсолон тэмдэглэмээр.

Совхозой малшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ коммунистнууд жэшээ харуулжа ябана. Хэдэй жэлэй саада тээ Ленинэй ордендо хүртэһэн коммунист Жүгдэр Ундеевич Цыденов бүхы аймаг дотороо мэдээжэ болонхой. Табан жэлэй тодорхойлхы удха шанартай оной зорилгонуудые зүбшэхэ үедөө энэ нүхэрэй ударидадаг гүүртын малшад уггамжын түсэб-уялга абаһан байгаа.

«Жэл соо гүүртынгээ 100 үнеэн бүриһөө 97 тугал абажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ. Үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр 800 граммаар нэмээхэ. Бүхы малаа гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулха» гээд энэ гүүртын малшадай баталан абаһан уггамжын түсэб-уялга соо хэлэгдэнхэй. Жүгдэр Ундеевичэй гүүртын малшадай гаргаһан уряа бэшэгые аймагай бусад ажахынуудай малшад зүбшэн хэлсэжэ, түрүүн абаһан уялганиуудтаа хубилалтануудые оруулаа һэн. Тиигэжэ малшадай мүрысөөн шэнэ эршэтэйгээр дэлгэрээ гэхэдэ болохо байна.

Нүхэр Цыденовэй гүүртын малшад абаһан түсэб-уялгаяа бэелүүлхын тула оролдосотой һайнаар хүдэлжэ байна. Мүнөө тус гүүртын 100 үнеэн бүриһөө 87 тугал абтаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлэгдэнэ. Тугаллаха үнеэд үшөө олон. Январь—февраль һаранууд олохон үнеэд ороондо оруулагдаһан байгаа. Тэдэ үнеэдынь энэ жэлэй эсэс багта тугаллаха ёһотой. Тиимэһээ энэ гүүртын малшад абаһан түсэб-уялгаяа дүүргэхэ арга боломжотой гээд һанагдана.

КПСС-эй гэшүүн Дагба Эрдынеевич Бальжанов гурбан жэлэй саада тээ хонишон болоһон юм. Урдань барилгада хүдэлдэг байгаа. Тэрэнэй һамган Долгор Дубжировна үни удаан сагта һаалиин фермэдэ ажалладаг байһан. Эдэ хоёр нүхэд хонин ажалда һая хүдэлжэ эхилбэшье, дүй дүршэлтэй болоо. Энэ жэлэй түл абалгын үедэ Дагба Эрдынеевичэй отарын хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 104 хурьга абаад, хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байна. Ингэжэ совхозоймнай энэ отарын хонишод анха түрүүшынхеэ зуутанай тоодо оролсобо гээшэ. Энэ ушар юу харуулнаб гэхэдэ, даажа абаһан ажалдаа эзэн ёһоор хандаад байгаа һаа, ямарханшье эрхэ байдалда һайн үрэ дүн туйлажа болохо гээд ойлгогдоно. Тус отарын хонишод үглөө мүнөө ноохо хайшалжа эхилхэнь. Тэдэнэй ноохо абажа, гүрэндэ тушааха түсэбтэ даабарияа амжалтатай дүүргэхэ байһанда этигэмээр.

Коммунистнар — мал адуулагшад Д. Н. Норжитова, Л. Б. Дылыков, Л. Д. Дашеев, Т. Б. Гонжитов, Ш. Ч. Шойдоров ажалай ехэ дүршэлтэй болоһон хүнүүд юм. Эдэнэр һүрэг малаа туужа, тунга ногоотой хоолын бэлшээридэ гараһаар һараһаа үлүү болобо. Зунай бэлшээриин үедэ харууһалдаг үхэрнүүдэйнгээ толгой бүриин шэгнүүрые үдэртөө 1000 граммһаа бага бэшээр нэмээхэ зорилго дурсагдаһан малшад урдаа табяад, мүнөө шударгыгаар хүдэлжэ байнхай.

Партиин гэшүүн Цыбикжап Ринчинович Дымпилов совхозой суута барилгашадай нэгэн байһан юм. Энэ нүхэр хоёр жэлэй саада тээ ажахын нэгэдэхи отделениин адуун һүрэгые даажа абаа бэлэй. Тиигээд ажалдаа баһал һайн дүнгүүдые туйлажа ябана. Үнгэрэгшэ шиидхэхы удха шанартай жэлдэ тэрэнэй һүрэгэй 100 гүүн бүриһөө 82 унаган абтажа, нүхэр Дымпилов аймагай түрүү адуушадай тоодо оролсонхой. «1973 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгтэ тэрэ нүхэр хүртэнхэй. Коммунис ажалай ударник Цыбикжап Ринчинович Дымпилов байгша ондо 100 гүүн бүриһөө 83 унага түлжүүлхэ зорилготой.

Манай совхозой Зуһаланай фермын коллектив Хамниин совхозой Самсаалай фермын малшадтай социалис мүрысөөнэй договор энэ жэлэй эхиндэ баталаа һэн. Самсаалай фермынхидэй ажалай һайн эрхэ байдалтай байбашье һаа, тэдэнһээ гээгдэхэгүйн тула нилээд оролдолго гаргана. Самсаалай фермынхид март соо Зуһаланда ерэжэ, тэндэхи нүхэдэйнгөө ажалтай танилсаа һэн. Зуһаланайхид һаяар мүрысэдэг нүхэдтөө ошсхоор түхеэрнэ. Һаалишанаар хүдэлдэг залуу коммунистнар Н. Ч. Дамбиева, З. Д. Ринчинова гэгшэд ажал хүдэлмэридөө муу бэшэ дүнгүүдтэй ябана.

Малшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөе бодото һайнаар хүтэлбэрилжэ, дүнгүүдыень саг соонь согсолоод, тэрэниие олондо мэдээжэ болгохо асуудалда ажахын партийна комитет, профсоюзай рабочком үдэр бүриин анхарал хандуулдаг болонхой. Һаалишадай мүрысөөнэй дүнгүүд һара бүри согсологдожо, тусхай бюллетень гаргагдана. Харуулан ойлгуулха агитациин хэрэгсэлнүүдээр мүрысөөнэй дүнгүүдые олондо харуулхада, онсотой гэжэ һайса мэдэрэгдээ. Малшадай дунда хөөрэлдөө, лекцинүүдые үнгэргэхэдөө, совхозой зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор ябуулхые оролдонобди.

Ажалай журам бэхижүүлхэ асуудал айхабтар ехэ удха шанартай. Тиимэһээ энэ асуудал парткомой, сомоной Соведэй гүйсэдкомой саг үргэлжын хиналтада абтанхай. Совхозой түб һууринай ажалшад Совет хуулиин ёһо гуримуудые нягтаар бэелүүлдэг тосхон болохо гэһэн уряатайгаар аймагайнгаа бүхы ажалшадта һаяшаг хандаһан байха юм.

Энэ жэлэй түрүүшын хахад соо совхознай 800 центнер мяха, 1350 центнер һү гүрэндэ тушааха түсэбтэй һэн. Һаяын үдэрнүүдтэ 50 гаран үхэр мяханай комбинадта абаашагдахань. Тиихэдэл мяха худалдаха түсэбнай бэелүүлэгдэхэ юм. Хахад жэл соо гүрэндэ һү тушааха түсэбнай болзорһоо 2—3 үдэрөөр урид дүүргэгдэхээр багсаагдана.

Һү һаали дээшэлүүлхэ, адууһа мал һайнаар таргалуулхада аятай зохид зунай саг ерэбэ. Нютагтамнай хура бороо ехээр орожо, ногооной, тэжээлэй ургамалнуудай гараса яһала һайн. Тиимэһээ зунай элдин сагые ёһотой һайнаар хэрэглэжэ, илангаяа малаа һайнаар таргалуулжа, шэгнүүрыень ехээр нэмээхын тула совхозой малшад мүнөө оролдожо байнхай. Энэ хэрэгтэ коммунистнуудай бүтээсэ ехэтэй ажалай үльгэр жэшээ харуулжа ябана.

Б. БАЛДАНОВ,
Далахайн совхозой парткомой секретарь.
Захааминай аймаг.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

УСТЬ-ИЛИМЭЙ ГЭС-эй БАРИЛГА ДЭЭРЭ

Эрхүүгэй областиин Усть-Илимск тосхон нёдондо жэлэй декабрь һарада хото болгогдон нэрлэгдээ һэн.

Мүнөөнэй Усть-Илимскын һууридахи буртаг шэдхэтэ тайга соо Невон гэжэ багахан тосхон һая болотор байгаа. Он жэлнүүдэй үнгэрэмсөөр, эндэ — буртаг тайга соо — эршэтэ ажал бурьялба.

Түрүүшын бүлэг хүдэлмэришэд вертоледоор 1962 оной ноябрь һарада Братскһаа Невондо ерээ бэлэй. Братска ГЭС-эй барилгын ветеран, үрэмдэгшэдэй бригадир Иннокентий Перетолчин эдэниие толгойлбо. Невон шадар, Илим мүрэнэй Ангарта шудхадаг газарта дүтэхэнэ, Усть-Илимэй ГЭС барихые шиидхэгдэбэ. Эндэ барихаар шэглэгдэһэниинь дэмы бэшэ. Энэ райондо эрид эгсэ хабсагайнууд харьялаа түргэн урасхалта, үргэн ехэ Ангар мүрэнэй һабые 800 метр хүрэтэр хабшадаг байна. Секундэ бүри мүрэн 3000 гаран кубометр уһа энээгүүр бүлэдэг байха юм.

Ерээдүйн барилгын һууринда уданшьегүй тут мандуулан бодхоогдожо, түрүүшын майхан татагдаа һэн. Усть-Илим нигэжэл хүгжэжэ эхилээ бэлэй. Удаань түрүүшын модон гэр, һургуули, хүүгэдэй саад, пекарни, бани, поликлиникэ баригдаһан байгаа. Хүбшэ тайга соогуур 250 километр утатай автомобилиин харгы Братскһаа иишэнь гаргагдаба. Энээнэй барилгада хабаадагшад хахад миллион кубическа метр модо отолһон, зургаа миллион кубометр газар малтаһан, 50 багахан гол мүрэн дээгүүр хүүргэ бариһан байха юм. Барилгашадта шухала хэрэгтэй бүхы юумэ — эдеэ хоолой зүйлнүүдһээ эхилээд, байшан гэрнүүдэй панель хүрэтэр — Усть-Илимск шэнэ харгыгаар абадаг байгаа. Нёдондо жэл энээгүүр үшөө түмэр замай лини баригдаа һэн. Механизмууд, хэрэгсэлнүүд Ангар мүрэн дээгүүр барилгада асарагдана.

Мүнөөнэй Усть-Илимск — эдир наһатанай, эршэ зоригтоной хото мүн. Эндэ ажаһуугшадай дундуур наһан — 26 жэл. Электро-дамжуулгын лининүүд, элһэ хайр илгадаг, шулуу бутаргадаг, модо хюрөөдэдэг заводууд хотын промышленна түб болоно.

— Мүнөө ГЭС-эй барилга дээрэ харюусалгатай хаһа саг оронхой, — гэжэ Усть-Илимэй гидроэлектростанциин барилгын партийна комитедэй секретарь Николай Мальцев хөөрэнэ. — Ушарынь юуб гэбэл, түсэбтэ табан жэлэй даабариин ёһоор түрүүшын агрегадуудынь табан жэлэй һүүлшын жэлдэ ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдаа һэн. Тиихэдэнь агрегадуудые байгша ондо ашаглалгада үгэхөөр манай коллектив шиидхээ бэлэй. Энээнэй тула үнгэрһэн жэлдэ 700 мянган кубометр бэшэ, харин 1 миллион кубометр бетон шудхаха хэрэгтэй байгаа. Үбэлдөө шэмэрүүн хүйтэншье байгаа һаань, даабари дүүргэгдэбэ. 14 мянган хүдэлмэришэд бултадаа ехэ оролдолго гаргаа. Ажал дээрээ ехэ бетоной хуби заяае шиидхэжэ байһанаа хүн бүхэн һайн ойлгоһон юм. Братска ГЭС-эй барилга дээрэ 2,70 кубометр байһан һаань, харин эндэ хүдэлмэришэн бүхэн халаан соогоо эгээл ехэ — 5,73 кубометр бетон һуулгаһан байгаа. Ниитэ зорилгоёо бэелүүлхын, габшагайгаар ажаллахын тула барилгын бүхы шатанууд — бетоной заводууд, автотранспорт ба механизмууд, хабсаргагшад болон проект табигшад һайнаар хүдэлбэ.

Братска ГЭС-эй барилгын ветеран, энэ жэлдэ Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Михаил Васильев барилга дээрэхи түрүү бригадые хүтэлбэринэ. Зуу шахуу хүн, гол түлэб залуушуул бригададаороно. Урдандаа бригадын хүдэлмэришэн бүхэн ээлжээгээр модошо дарханаар, бетонщигоор, үрэмдэгшөөр ажалладаг һэн. Мүнөө бригада тусхай шэглэлтэй звёнонууд болгогдон хубаагданхай. Энэнь хүдэлмэриин шанар һайжаруулаа, ехэ саг алмаа.

Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ барилгын коллективэй социалис уялганууд дотор иимэ зорилгонууд табигданхай: туд бүхэниинь 240 мянган киловатт хүсэтэй 18 гидроагрегадай гурбыень ашаглалгада оруулха, тиихэдэ эдэнэй түрүүшынхиень — 10 үдэрөөр болзорһоонь урид тушааха, 1,3 миллион кубометр бетон һуулгаха жэлэй түсэб декабриин 22 болотор дүүргэхэ. Гадна урлан нарижуулгын хэдэ хэдэн дурадхал оруулхые, гидроузелай өөрынь үнэ сэнгые 5 миллион түхэригөөр хямдаруулхые, 6 мянган тонно цемент, 300 тонно түмэр хэрэгсэлнүүд болон 1100 кубометр модо алмахые барилгашад уялгалһан байна.

Гидростанциин түрүүшын агрегадые болзорһоонь урид ашаглалгада оруулхын түлөө тэмсэл хадаа мүрысөөнэй шэнэ шатань болоо. Арба хоноод лэ мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдоно, эрхим түрүү бригадада дамжуулгын Улаан туг барюулагдадаг юм. Михаил Барановскиин хабсаргагшадай бригада Братскын модоной — промышленна бүлэг барилга дээрэ хүдэлдэг Социалис Ажалай Герой Иван Позоровой бригадатай хоёрдохи жэлээ мүрысэжэ байнхай. Түрүүшынь агрегадуудые 1974 ондо ашаглалгада үгэхые бэлдэжэ байһан Киргизэй Токтогульска ГЭС-эй барилгашадтай Усть-Илимэй ГЭС-эй барилгашадай бүхы коллектив хэдэн жэлэй турша соо мүрысэнэ.

Үдэр хоногуудай үнгэрхэ тудам Усть-Илимск урган хүгжэнэ, болбосон түхэлтэй болоно. 10—12 жэлэй урда тээ эндэ дүн хамта 2,5 мянган хүн ажаһуудаг байгаа. Мүнөө 30 мянга гаран хүн барилгашадай хотодо ажаһууна. 1980 он хүрэтэр эндэ 80—100 мянган хүн ажаһуудаг болохо. Ушарынь юуб гэбэл, СССР-һээ гадна, ГДР-эй, Польшын, Болгариин, Венгриин, Румыниин хабаадажа байһан индустриин үшөө нэгэ мантан ехэ барилга — Усть-Илимэй целлюлозой заводой барилгын үргэнөөр хэгдэһэнтэй дашарамдуулан, энэ хото иимэ хурдан түргөөр хүгжэхэ байна бшуу. Энэ завод барижа байгшадта зорюулагдан, 75 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд 1974 ондо ашаглалгада оруулагдаха.

Усть-Илимэй габшагай ажал залуушуулые, эршэ зориг түгэлдэр хүнүүдые уряалан дуудана. Буртаг шэрэнгитэ тайга соо урган бодожо байһан барилганууд эдэниие айлган һүрдөөнэгүй. Холын Хойто зүгэй үргэн дэлюун дайда эдэнэй дура татана. Асуултада харюусаһан бүхы хүнүүдэй 49 процентнь бүгэдэ арадай ехэ барилгада хабаадахые, харин 27 процентнь Сибирь нютагые харахаяа Усть-Илимск ошохые хүсэһэн байгаа гээд социологууд элирүүлэн тодоруулба.

Усть-Илимск Сибириин индустриальна шэнэ районой түб боложо байнхай. ГЭС-эй үйлэдбэрилһэн элшэ хүсэн целлюлозой заводой, ашагта малтамал болбосоруулдаг Нерюндын, Рудногорскын шэнэ комбинадуудай, Тайшедэй металлургическа комбинадай эрилтэ хэрэглэмжэнүүдтэ үргэнөөр ашаглагдаха юм.

Александр ГУРЕВИЧ,
АПН-эй корр.

ГАБШАГАЙ ОТРЯД — УСТЬ-ИЛИМСКДЭ

УСТЬ-ИЛИМСК (Эрхүүгэй область). (ТАСС). Таджикистанай комсомолой түлөөлэгшэд эндэ ерэбэ. Энэмнай ВЛКСМ-эй ЦК-гай шиидхэбэреэр эмхидхэн байгуулагдаһан Николай Островскиин нэрэмжэтэ комсомолой бүхэсоюзна барилгын габшагай отрядай һүүлшын бүлэг ерэбэ гээшэ. Тэдэнэр юһэдэхи табан жэлэй гол шухала шэнэ барилганууд — Усть-Илимск хотын ба модоной-промышленна бүлэг барилга дээрэ хүдэлжэ эхилбэ. Ороной комсомолой эмхинүүд эрхим түрүү хүнүүдээ Усть-Илимск эльгээгээ. Отрядай олохон гэшүүд жолоошоной, электро-гагнууршанай, бетонщигой, электригэй, тодорхойлон хэлэхэдэ, барилгын шухала мэргэжэлнүүдтэй юм. Эндэ ерэһэн бүхы хүнүүд эдэбхитэйгээр ажаллажа байна.

Комсомолой бүхэсоюзна габшагай отрядай Усть-Илимскдэ ажал ябуулгаяа эхилһэндэ зорюулагдаһан олоной хабаадалгатай митинг барилга дээрэ болобо. ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй энэ отрядта эльгээһэн амаршалга уншагдаа. ВЛКСМ-эй Эрхүүгэй обкомой нэгэдэхи секретарь В. Игнатов, КПСС-эй Усть-Илимскын горкомой секретарь Н. Чичерин, Усть-Илимскэ ГЭС-эй барилгашадай комплексно бригадын бригадир Социалис Ажалай Герой М. Васильев болон бусад отрядай гэшүүдые халуунаар амаршалаа.

Сибириин үргэн дэлюун газар дээрэ эршэтэ, шэн габьяата ажалаараа Братскын — Усть-Илимскын промышленна районие хүгжөөлгэдэ ехэ туһа хүргэхэбди гэжэ совет залуушуулай түлөөлэгшэд найдуулба.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

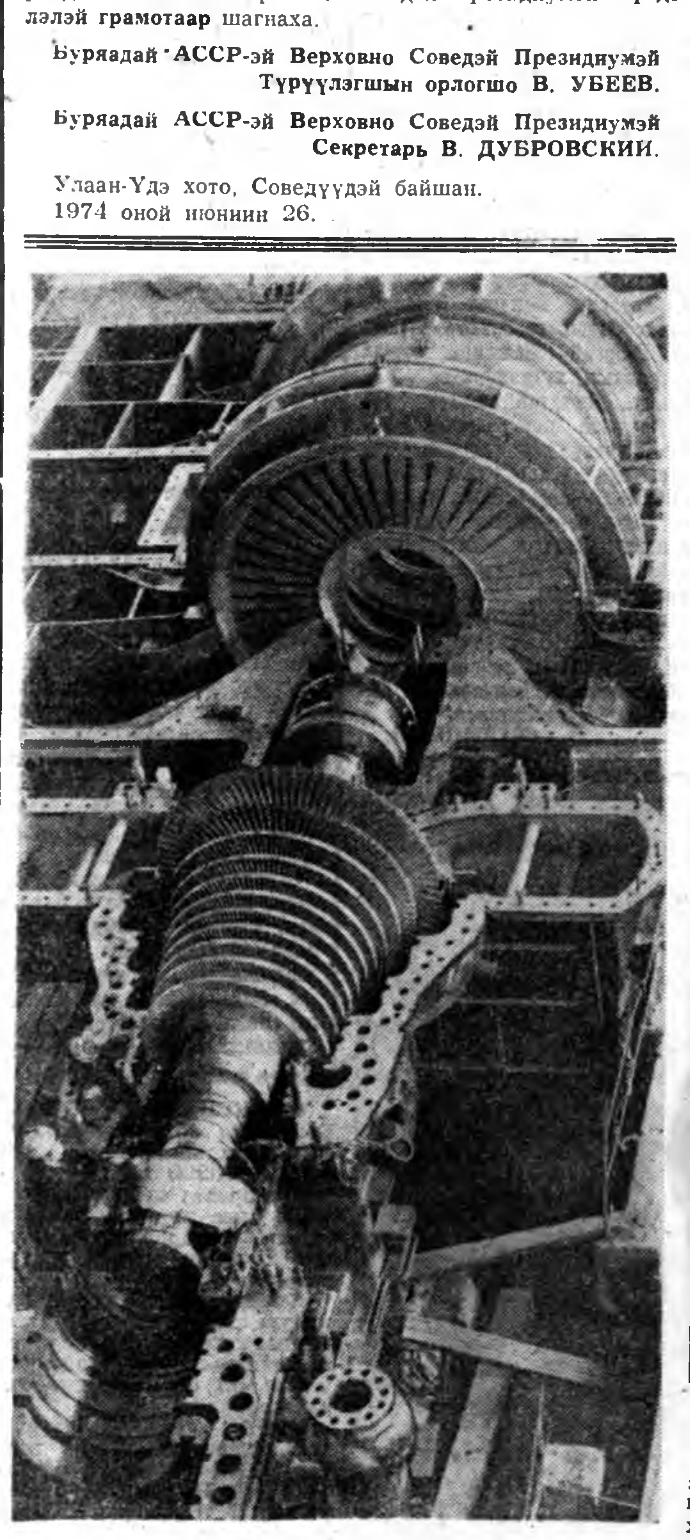
НҮХЭР О. И. КОБУНОВАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын партийна, совет болон хүдөө ажахын органуудта олон жэлдэ үнэн шударгыгаар ажаллаһанайнь түлөө **Кобунова** Ольга Ивановнае — тусхай пенсионеркые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1974 оной июнийн 26.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

АРМЕНИИН ССР. Разданска ГРЭС-эй дүрбэдэхи ээлжээнэй барилга дээрэ эршэтэ ажалай халуун үдэрнүүд оронхой. Тус бүридөө 200—250 мянган киловатт хүсэтэй гурбан турбиныи хүдэлжэ байһан электростанциин гол байшанда баһал иимэ хүсэтэй һүүлшын агрегат хабсаргагдажа байна. Тиин хабсаргагшад тэрэниие июниин һүүлдэ ашаглалгада оруулха гэжэ уялгалаа. Энэнь хараалагдаһан болзорһоо гурба һараар урид болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ГРЭС-эй 4-дэхи энергоблогой турбина хабсаргагдажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Политическэ һуралсал

ХАРЮУСАЛГАТАЙ, АРЮУН УЯЛГА

Улаан-Үдын пропагандистнуудай заншалта зүблөөн ниислэл хотын оперо ба баледэй театр соо һаяхан болобо. КПСС-эй горкомой секретарь С. В. АНГАПОВ политическэ һуралсалай 1973—1974 оной дүнгүүд тухай элидхэбэ. КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша М. М. ГАСЬКОВ, партиин Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь А. М. БЕЛЯКОВ, мүн республикын промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ зүблөөндэ хабаадалсаа. Тус зүблөөн тухай тоосоон доро үгтэбэ.

КПСС-эй XXIV съездын, партиин ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэнүүд ажалшадай политическэ һуралсал эмхидхэхэ хэрэгтэ хүтэлбэри болоһон байна гэжэ элидхэлшэ нэн түрүүшээр онсолон тэмдэглэбэ. Марксистско-ленинскэ үзэл сурталаар зэбсэгжэһэн коммунистнууд болон партийна бэшэ хүнүүд манай партийна организацинуудай дайшалхы ажал ябуулгын хаба шадалые гэршэлдэг байна. Ушар тиимэһээ партиин Улаан-Үдын горком, партиин райкомууд политическэ һуралсалые һайнаар эмхидхэхэ, тэрэшэлэн марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури табигшадай зохёолнуудые гүнзэгыгөөр шудалха, партиин экономическа зорилгонуудые бодотоор бэелүүлхын түлөө ажалшадай политическэ эрдэм мэдэрэл дээшэлүүлхэ асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулжа байгаа.

Һуралсалай 1973—1974 онуудта Улаан-Үдэдэ политическэ 158 эхин һургуули, марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури шудалха 360 һургуули, теоретическа 209 семинар, марксизм-ленинизмын үдэшын университет хүдэлһэн байна. Тэдэ һургуулинуудта дүй дүршэлтэй, ямаршье талаараа бэлэдхэл һайнтай пропагандистнууд томилогдоһон байгаа. Политическэ һуралсалай хэшээлнүүд дээрэ элидхэлнүүд, хөөрэлдөөнүүд, марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури табигшадай зохёолнууд тухай рефераднууд, шагнагша бүхэнтэй тусхай хөөрэлдөөн-шалгалта, дискусси гэхэ мэтэ олон янзын онол аргануд хэрэглэгдэдэг байһан юм. Улаан-Үдын промышленна предприятинууд, организацинууд, эмхи зургаануудай партийна организацинууд политическэ һуралсалые саг үргэлжэ ударидадаг, хинадаг, ажал хүдэлмэридэнь туһалжа байгаа. Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын, судна бүтээлгын заводуудта, Буряадай мебель хэдэг, модо болбосоруулгын комбинадта, авиазаводто болон бусадшье предприятинуудай партийна организацинууд коллективүүд соогоо политическэ һуралсал һайнаар эмхидхэжэ шадаһан байна. Политическэ һайн бэлэдхэлтэй коллективүүд ажалдаа эрхим амжалтануудые туйлана гэхэдэ, алдуу болохогүй. Дээрэ дурсагдаһан эдэ предприятинуудай юһэдэхи табан жэлэй түсэб-даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ байһан ушар энэниие эли тодоор гэршэлнэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ экономическа һуралсал хаа хаанагүй хүндэтэйгөөр угтагдаа. Энэ талаар «Ажалшадай экономическа һуралсал һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай 1971 ондо гаргаһан тогтоол манай партийна организацинуудта шухала заабари, туһаламжа боложо үгөө. Улаан-Үдэ хотымнай 21 мянган хүн экономическа һуралсалда хабаадана. Энэ шухала хэрэгтэ хүтэлбэрилхы тушаалтадай олоороо хабаадалсадагынь һайшаалтай. Жэшээлхэдэ, Буряадай мебель хэдэг, модо болбосоруулгын комбинадай директор, главна мэргэжэлтэд экономическа һуралсалые хүтэлбэрилдэг. Тэдэнэр хэшээлнүүдээ ажабайдалтай, предприятиингаа экономическа дүнгүүдтэй нягта холбоотойгоор, һонирхолтойгоор үнгэргэдэг гэжэ шалгалта харуулаа. Ажалай бүтээсэ, предприятиин экономическа ашаг үрэ дээшэлүүлхэ арга зам тухай хөөрэлдөөн болодог байһан юм. Улаан-Үдэ хотодо экономическа шэглэлэй 160 һургуули үнгэрэгшэ жэлдэ хүдэлөө. Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводто, «Забайкаллес» комбинадта, авиазаводто, «Сибэлектромонтаж» трестдэ, БМДК-да, ноохо угаадаг фабрикада, республикын хүдөө ажахын министерствэдэ, автотранспортна 1-дэхи предприятида экономическа һуралсал һайнаар эмхидхэгдэһэн байгаа.

Гэхэтэй хамта Улаан-Үдэ станциин, түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой, хони үсхэбэрилгын трестын, 1-дэхи СМУ-гай, шэлэй заводой партийна организацинууд политическэ һуралсал һайнаар эмхидхэжэ шадаагүй гэжэ зааха хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын шэлэй заводой нэгэ цех соо болоһон экономическа һуралсалай хэшээлдэ хүнүүд дэгэл, малгайгаа үмдэнхэй, саарһа, гуурһашьегүй һуугаа һэн. Иимэ хэшээлэй ашаг туһа хэды шэнээн байхаб даа?

КПСС-эй райкомуудай дэргэдэ партийна ба ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй һуралсал эмхидхэгдэһэн байгаа. Бүхыдөө 118 хүтэлбэрилхы тушаалтад энэ һургуулида һуралсаһан байна.

КПСС-эй горком, райкомууд комсомол-залуушуулай һуралсалда ехэ анхарал хандуулаа. Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлдэ комсомол-залуушуулай һуралсалай 162 һургуули тоологдодог байгаа һаа, мүнөө 177 һургуули болотороо ургаа. Комсомолой һуралсалай хэшээлнүүдэй шанаршье дээшэлээ. Бүхыдөө 2 мянга шахуу залуу хүбүүд, басагад политическэ һуралсалда хабаадуулагдаһан байна.

Пропагандистнуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ зорилгоор Политическэ гэгээрэлэй байшан, партиин райкомууд пропагандистнарай семинарнуудые, научно-практическа конференци саг үргэлжэ үнгэргэдэг байгаа. Гэхэтэй хамта, политическэ һуралсалда ехэ олон дутагдал дайралдана. Эдэниие усадхахын тула партиин горком, райкомууд хэмжээнүүдые абажал байна.

Бэрхэ, дүй дүршэлтэй, партийна энэ харюусалгатай даабаридаа үнэн сэхээр хандадаг пропагандистнууд Улаан-Үдэдэ олон. Пропагандистнууд Н. Е. Назаров (БМДК), Н. И. Кузнецов (ЛВРЗ), А. А. Сандаков (багшанарай училищи), В. Г. Елоева (4-дэхи поликлиникэ), Н. И. Щербакова («Свинопром» трест) болон бусад тэдэнэй тоодо оролсоно.

Энэ зүблөөнэй хүгэсхэлдэ олон пропагандистнар КПСС-эй обкомой, Улаан-Үдын горкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа.

С. ОЧИРОВ,
манай корр.

КИРГИЗЭЙ ССР. Кировскэ уһанай сөөрэм ашаглалгада оруулаад байхада, Киргизэй болон Казахстанай ажахынуудай 80 мянган гектар газар таряалан уһалха хэрэг һайжарха байна. Гадна үшөө 55 мянган гектар уһалагдадаг газар ашаглагдажа эхилхэ.

82,5 метр үндэр хаалта 550 миллион кубометр уһа тогтоохо арга олгохо. Мүнөө энэ хаалтада 175 мянган кубометр бетон хэгдээд байна, үндэрынь 50 метрэй тэмдэгтэ хүрөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилгын юрэнхы зураглал.

ТАСС-ай фотохронико.

АГЫН ТАЛЫН ДУУШАН

Поэт Арсалан Жамбалон бүри эхин шатын һургуули дүүргэжэ, табадахида орохо үедөө уран зохёолдо дурлаһан байгаа. Агын дунда һургуулида һуража байхадань, литературна кружогой бии болоходонь, эдэбхитэнэйнь нэгэниинь һурагша А. Жамбалон болоһон.

Дайнай эхилхэдэ армида абтажа, сэрэгэй албанда дайнай дүүрэтэр ябаба. Манжуурта Японой империалистнуудай сэрэгые даралсаба. Бэшэхэ, зураха дуратай хадань А. Жамбалониие «Суворовско түрилтэ» гэжэ сэрэгэй газетын редакцида ажаллахыень абаһан байгаа. Эндэнь ородой элитэ уран зохёолшод Георгий Марков, Иван Молчанов-Сибирский, Кострюковский ба бусад уран зохёолшод хүдэлдэг байжа, залуу бэшэгшэ тэдэнэй заабари, һургаал үгэдэ хүртэхэ золтой байгаа. Дайнай һүүлээр Ага нютагаа бусажа ерээд, А. Жамбалон мүнөө хүрэтэр нютаг дээрээ газетэдэ, радиодо, һүүлэй үедэ «Знание» бүлгэмэй зургаанда ажаллана. Мүнөө тэрэ округой литературын нэгэдэлэй эрхилэгшэнь болоод, залуушуулда туһалха оролдолго гаргана.

А. Жамбалоной үхибүүдтэ дуратай, тэдэнэй сэдьхэлдэ гэжээл, һургаал олгохо, гаранань дүй дүршэл үзүүлхэ гэжэ оролдодог тухайнь хэлэһэнэйшье үлүү. Эндэһээл — үхибүүдтэ дуратайһаань — А. Жамбалоной үхибүүдэй зохёол бэшэхэ һэшхэл, сэдьхэл эхи абана ха юм.

1944 ондо өөрынгөө түрүүшын шүлэг «Агын үнэн» газетэдэ, удаань элитэ поэт Ц. Галсановай дэмжэлгээр «Буряад үнэн» газетэдэ хэблэһэнһээ хойшо А. Жамбалон арбан дүрбэн ном бэшээ. Арбан хоёрынь үхибүүдтэ зорюулһан номууд.

Арсалан Жамбалон буряад литературын, үхибүүдэй уран зохёолшодой элитэ түлөөлэгшэдэйнь нэгэн болоно. Душөөд ной һүүл багта Буряадай үхибүүдэй зохёолнуудай үшөө хүсэд үргэдөөгүй байхада, Х. Намсараев, Ж. Балданжабон, Д. Жалсараев гэгшэдтэй хамта А. Жамбалон энэ айхабтар шухала хэрэгтэ уран гуурһаяа хандуулаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэхи А. Жамбалоной шүлэгүүдые хаража үзэхэдэ, поэт үргэн дэлисэтэйгээр шүлэгүүдые бэшэхэ, мүн үхибүүдтэшье зохёол бэшэхэ, ажаллаха зорилготой. Зохёолнуудайнгаа тематика үргэн болгохо, жанрынь олон янза болгохо, мүнөөнэй буряад поэзиин туйлалтануудые хэрэглэхэ гэһэн бодол түрэһэн байна. Философско бодолго табиһан, публицистическэ халуун үгөөр олондо хандаһан, лирическээр сэдьхэлээ уудалһан, ажабайдалай шухала асуудал зураглаһан, арадай оньһон үгын, дуунай түхэл хэрэглэһэн али олон түхэлэй шүлэгүүдые поэт бэшэжэ ороһон байба.

Нёдондо жэл А. Жамбалон Монгол ороноор аяншалжа ерээ. Тэндэһээ шүлэгүүдэй цикл, очерк олзотой ерэбэ, тэдэнээ газетэдэ, «Байгал» журналда толилоо. «Богдо уулын хормойдо» гэжэ шүлэг абаад үзэе. Шэнэ Монголой ниислэл Улаан-Баатар хотын шарай зураглана. Ажалша хүхюун хүнүүд, үндэр гэрэлтэ гэрнүүд, мантан томо фабрика, заводууд—эдэ бүгэдэ магтан дуулагдана. Эдэ бүгэдэ бүхы оронойнь хүгжэн, һалбаран байһанай тобшолол дүрэ болоно.

Поэт А. Жамбалон ами наһанайнгаа, ажал хэрэгэйнгээ тэн дээрэ, табин наһанайнгаа дабаан дээрэ гараба. Ара тээшээ эрьежэ, гаталһан харгыгаа хаража баярхан, бардамлан бэшэ, харин урагшаа харан, хойноо хэһэн ажалаа шамарлан, өөрыгөө зэмэлэн байхыень энэ дабаанайнь оройдо үзэбэбди.

Энэнь үшөө саашадаа өөдөө дүүлихын урда бэеэ зэһэжэ байһантайнь адли.

Ц-А. ДУГАР-НИМАЕВ,
хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат.

Арсалан ЖАМБАЛОН

НАРАТА ҮДЭРӨӨР, НҮХЭР!

(Шүлэгүүдэй баглаа)

* * *

Мүнөөдэр хабарай сэлмэг үглөө
Миһэрэн ерээ дулаахан элшээр.
Ханшаашье хара — тэниглэн сүлөө.
Сэдьхэл дуулана хүхюун гэгшээр.
Тойроод бүхы байгаали һэрихэй.
Шубуудай аялгаар хүгжэм татан.
Ойроо хүргөөгүй, амгалан энхэ
Шэнэ үдэр эхилбэ гээшэ, угта!
Иимэ үдэр хүхингүй байха аалши
Эреэн бодолой мэдэлдэ абтан?
Дээрэшни сэнхир номин огторгой,
Дууряана сэдьхэлэйш хүбшэргэй.

* * *

Амар сайн, манай үеын хүн,
Ажалда сүхэрдэггүй нүхэр!
Наашань гараа үгыш, үелжэм.
Нарата үдэрөөр, танил нүхэр!
Амар сайн, манай үеын хүн,
Ажалда сүхэрдэггүй нүхэр! —
Игэжэ шамда хандахадаа,
Эрхимые хүсэнэб энэ үдэр.
Шэнэ үдэр замда гарахадаа,
Шэдитэ талаан бү бэдэрһэйш.
Хүсэл зоригтоо, бодол ухаандаа
Зүрхэнэй ошо нособдог һайш.
Зүрхэн халуун лэ һаа айлангүй,
Хэрэг унтаржа һайшаахагүй,
Зондо аша туһаяа асарха —
Зол жаргалай үрэ задарха.
Залишни, нүхэр, арюун байһай,
Зоригшни дүлэтэжэ байһай,
Хэрэгшни бүтэсэтэй байһай,
Нэрэшни хүндэлэгдэн байһай!

* * *

Хэр байнаш даа, танил нүхэр,
Хэрэгшни ямар бэ энэ үдэр?
Нийтын зэргэдэ һууряа олоо гүш,
Нүхэдэй ёһоор дадал болоо гүш?
Заводшье, колхозшье баяг, хамаагүй
Зали ошон хэрэгтэй даа, нүхэр,
Улад зонһоо халташье гээгдэнгүй
Урагшаа найдамтай алхам хэхээр,
Арюун нангин һэшхэлдээ найданхай,
Алиш хэрэгтэ зүрхөөрөө хандаад.
Бусадһаа һайнаар хүдэлжэ шаданхай
Бултанда магтаалтай ябыш даа.
Хүршэшни ветеран гээд дуулаа һэм,
Хүндэлэл үзүүлхэеэ бү марта.
Хүбүүнииинь гэнэн залуу гэнэ һэн,
Туһална аабзаш ажалай забһарта.

* * *

...Молор талаараа дүүлин дабхяаша
Морнтой хүндли манай үе саг.
Агта хүлэгөөр сагые ахяаша
Магтан дуулахаар юрын совет хүн.
Гэрһээ гараһаар морёо бүншүүлэн
Газараа хороонo юрын тэрэ хүн.
Харгын хүниие галхаан, гэмшүүлэн
Хаалта шэнгеэр ёрбойно дабаан.
Саг гээхэгүй гэжэ шиидэһэн
Сог залитай хүмнай үсэрхэн,
Хаалтые дабаһаар шамдуухан
Хатар табилна ташуураа үргэн.
Ябаха бүрөө урагшаа һанаатай,
Ярана тэрэ сэдьхэлээ хүлгүүлэн.
Болзорһоо урид хүрэхэ захяатай,
Дабхина саашаа шадал мэдүүлэн...

* * *

— Баяртай, нүхэр! — гэнэб шамдаа
Баһа дахин уулзаха хүсэлтэй.
Бүхэли үдэршни харгы замдаа
Шухала хэрэгээр эзэлэгдээ.
Арад зондоо, түрэлхи орондоо
Аша туһатай ажал бүтээгээш,
Арга соогоо амжаһан зоргондоо
Гажа буруугаар сагаа гээгээгүйш.
Аба эжынэрэй, үри хүүгэдэй
Амгалан энхэ һуухын түлөөдэ
Арюун агаар, сэлмэг огторгой
Галаб үедэ байха ёһотой.
Үглөө эртэ үгэхэб гараа
Нарата үдэрөөр амаршалан,
Һайн нүхэр, дахин уулзатараа
Һанаагаа зобоолтогүй, баяртай!

хэлдээ удаан хадагалжа ябаһан үгэнүүдээ намда дууһан хэлэхэ гэһэндэл, игэжэ хөөрэжэ үгөө бэлэй:

— Больница соо медсестра гээшэ тон шухала үүргэтэй хүн юм. Үбшэн хүн нэн түрүүн «врач!» гэхын орондо «сестра, абарыш даа!» — гээд хандадаг юм. Тиихэдэнь бидэ, медсестранууд, үбшэнтэнэй ами наһа абархын тула түрүүшын алхам, түрүүшын хэмжээ абадаг гээшэбди. Тэрэ сагһаа хойшо эдэгэн эдэгэтэрнь лэ харууһална, аргалнабди. Харин үбшэн хүмнай эдэгээд гарахадаа:

— Ами наһымни абарһандатнай, һайн даа, медсестра! — гээд гарымнай баясан ад-

Зураглал

ДЭЭДЫН ШАН

«Эрхим медсестра» гэһэн нэрын түлөө һаяхан үнгэргэгдэһэн конкурсдо медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй ветеранууд, «СССР-эй элүүрые хамгаалгын отличник» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй медицинскэ сестранууд айлшад боложо һуугаа һэн. Тэдэнэй тоодо Улаан-Үдын Октябрьска районой 4-дэхи поликлиникын медсестра Надежда Леонтьевна Будаева һуулсаа бэлэй.

Надежда Леонтьевнатай уулзахадаа, боложо байһан конкурс тухай хөөрэлдөөд, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда медсестрагай үүргэ ямар гээшэб гэжэ асуухадам, энэ нүхэр сэдьхадаг юм. Энэл ха юм даа манай дээдын шан.

Өөрынгөө мэргэжэл тухай игэжэ сэдьхэжэ ябаһан хүнэй ажалайншье намтар баян, хэһэн ажалыншье арад зондо үндэрөөр сэгнэгдэдэг байна.

Улаан-Үдын медучилищи 1939 ондо дүүргээд, Хурамхаанай аймагай Гаарга тосхондо хүдэлхэеэ залуухан басаган ерээ һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо нэгэ нютагтаа гушан жэл хүдэлөө юм. Надежда Леонтьевна тиихэдэ фельдшерэй, акушерэй, медсестрагай, врач зэргыншье мэргэжэлтэнэй хэхэ юумэ гансаараа хэжэ гараһан байна.

Уданшьегүй Гаарга тосхон соо хүндэтэй хүниинь Надежда болоо һэн. Үнэхөөрөө, Надежда гэжэ нэрэньшье буряадаар «Найдал» ха юм. Надежда гааргынхидай найдал болоо бэлэй.

Надежда Леонтьевнагай ажал гүрэн түрэмнай үндэрөөр сэгнэһэн юм.

1959 ондо «СССР-эй элүүрые хамгаалгын отличник» гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөө, хоёр медаляар шагнагдаа. Коммунис ажалай ударник болонхой.

Медсестра Будаева пенсидэ гараад, мүнөө технологическа институдай медпунктда медсестрагаар хүдэлжэ байна.

Ургажа ябаһан хүбүүд, басагадай элүүр энхэ ябахын түлөө тэмсэхэ гээшэ Надежда Леонтьевнагай энэ наһанайнь эрмэлзэл, һэшхэл байгаал хаш даа.

Д. ДЫЛГЫРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: медсестра Н .Будаева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

ОЙН ЭЗЭН

Ой модоной баялиг аршалан хамгаалха зорилгоор үнэн зүрхэнһөө оролдосотойгоор ажаллажа байдаг хүнүүд Ахын аймагта үсөөн бэшэ. Тэдэнэй нэгэн тухай — ахалагша техник-лесовод Владимир Самбуевич Манханов тухай дурдамаар байна.

Владимир Самбуевич энэ ажалдаа 9 жэл шахуу хүдэлжэ, дүршэлтэй мэргэжэлтэдэй нэгэн болонхой. Нүхэр Манханов ой модоной баялигта, түрэл байгаалидаа сэдьхэл зүрхөөрөө дурладаг хүн. Ой модоной баялиг арьбажуулха зорилгоор шэнэһэи модоной үрэһэ жэл бүри суглуулжа, шанар һайнтайгаар тушаахые оролдодог юм.

В. С. Манханов ажал хэрэг тухайгаа игэжэ хөөрэдэг:

— Бидэнэй ажал ехэ харюусалгатай. Байгаалиин үнэтэй баялигуудай нэгэн болохо ой модо гал түймэрһөө, хүнүүдэй хүбиингаа хэрэгтэ дура зоргоороо отолхо ябадалһаа абархын тула һаналаа саг үргэлжэ табидаг байнабди.

Нүхэр Манханов эрхим ажалайнгаа түлөө республикын Ой модоной ажахын министерствын, модо болбосоруулха промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой, КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой зүгһөө Хүндэлэлэй грамотаар нэгэнтэ бэшэ шагнагданхай. «1972 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаа. Владимир Самбуевич һаяхан КПСС-эй гэшүүндэ кандидатаар абтаа.

П. ЖУЖАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. С. Манханов.

Фотонь авторай.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ЧЕХОСЛОВАКИИН ХМЕЛЬ УРГУУЛАГШАДАЙ АЖАЛ ХЭРЭГҮҮД

ПРАГА. Дэлхэй дээрэ суутай болоһон хмель таридаг полинууд Дунда болон Баруун Чехидэ оршодог юм. Һайн шанартай хмель ургуулдаг энэ поли дээрэ хододоо шахуу хүлгөөтэй байдаг. Чехословакиин хмель ургуулагшад хэдэн мянгаад гектар талмай газарай тарималнуудта зуруud хоорондын элдүүрилгэ болон бусад харууһа хэжэ эхилбэ.

Чехословакиин хмель ургуулагшадай урда энэ жэлдэ харюусалгатай зорилгонууд табигданхай. Тэдэнэр гектар бүриһөө мянган центнер гэхэ гү, али нёдондо жэлэйхиһээ 10 процентээр ехэ ургаса хуряан абаха юм. Энэ зорилгонуудаа бэелүүлхын түлөө тэдэнэр ургасынгаа талмай үргэдхэжэ, мүн тэрэнэй ургасын гарасые дээшэлүүлхэ аргануудые хэрэглэнэ.

Тарилгые искусственна аргаар уһалха түхеэрэлгэнүүдые үргэдхэлгэ хадаа үндэр баян ургаса ургуулхэ шухала арга нүхэсэл болоно. Уһалагдадаг талмайнууд энэ жэлдэ 30 процентээр үргэдхэгдэжэ, 2000 гектар болоһон байна.

Хилын саанахи оронуудай хмель худалдан абаха дуратай болоһон дээрэһээ ЧССР-тэ хмель үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлэгдэһэн байна. Чехословаки 60 орондо хмель худалдажа, 200 миллион валютна крон олзо олодог байна.

ГЭР БАРИЛГЫН ШЭНЭ КОМБИНАТ

БУДАПЕШТ. Венгриин Веспреме хотодо гэр барилгын шэнэ комбинадай барилга дүүргэгдэбэ. Веспремэй комбинат республикын арбадахи иимэ предприяти болоно. Тэрэнэй ашаглалгада оруулагдахада, орон дотор байрын гэр барилга түргэдхэгдэхэ байна. Ганса энэ жэлдэ предприятида 500 гэр байра бүтээгдэхэ байна. 1975 онһоо хойшо комбинат жэлэй туршада 2.500 гэр байра бүтээдэг үйлэдбэриин хүсэтэй болохо юм.

Ерэхэ жэлдэ Кечкеметдэ гэр барилгын үшөө нэгэ комбинат ашаглалгада оруулагдаха байна. Тиихэдэ республикын гэр барилгын арбан комбинат жэлэй туршада 30 мянган гэр байра бодхохо үйлэдбэриин хүсэтэй болохо байна. Венгриин гэр барилгын комбинадуудта совет техникэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

«БУМАР» ГЭҺЭН ТЭМДЭГТЭЙГЭЭР

ВАРШАВА. Барилгын машинануудай промышленностиин «Вумар» гэжэ нэгэдэлдэ ородог предприятинуудта бүтээгдэдэг гидравлическа экскаватор, газар малтадаг мөөртэ болон гэнжэтэ машинанууд, самоходно кранууд, бетон худхадаг түхеэрэлгэнүүд, элдэб түхеэрэлгэнүүдтэ хэрэглэгдэдэг гидравлическа узелнууд дэлхэйн олон оронуудта мэдээжэ болонхой. 42 ороной барилганууд дээрэ «Бумар» гэһэн фирмын тэмдэгтэй машинанууд хүдэлжэ байдаг. ПНР-эй барилгын техникын 70 процентые энэ нэгэдэл үйлэдбэрилэн гаргадаг, хилын саана элдэб түхеэрэлгэнүүдые худалдадагаараа дэлхэй дээрэ наймадахи һуури эзэлдэг гээшэ. Польшын барилгын түхеэрэлгэнүүдые гол түлэб СССР болон социалис бусад оронууд захижа абадаг байна.

Барилгын машинануудта хэрэглэгдэдэг дамжуулгын гидравлическа коробконуудые Польшо совет документнүүдээр бүтээнэ. «Бумар» нэгэдэлэй хилын саана худалдахаар бүтээһэн бүхы зүйлнүүдэй 50 процентые СССР абана гэхэдэ, энэ талаар совет-польско хани барисаанай хэмжээн эли тодо боложо үгэнэ.

МЕДИЦИНЭ — ХҮДӨӨ НЮТАГУУДТА

ГАВАНА. Ольгиной райондо (Орьенте провинци), «Рафаэль Фрейе» гэжэ саахарай заводһоо холо бэшэхэнэ, Кубада хүдөөгэй эгээ томо госпиталиин олон дабхар шэнэ корпусууд урган бодобо. Һүүлэй үеын эгээ шэнэ техникээр хангагдаһан энэ госпиталь оршон тойрон оршодог Рафаэль Фрейре, Банес болон Хибара гэһэн тосхонуудта ажаһуудаг 33 мянган хүн зониие хангадаг болохо юм.

1959 ондо революциин илан мандаһанай һүүлээр хүдөө тосхонуудта ажаһуудаг хүн зониие медицинын талаар хангалга хүгжэжэ эхилһэн юм. Кубын хүдөө нютагуудта врачнар олоороо ажаллахаар эльгээгдэһэн байна. Медицинскэ хангалга ямаршье түлөөһэгүй болоо. Хүдөө тосхонуудта медицинын эмхи зургаанууд олоор баригдажа эхилбэ. Хүдөөгэй нийтын элүүрые хамгаалгада хабаадалсаха янзануудай нэгэн болохо элүүр энхын арадай комиссинууд врачнарта ехэ туһаламжа хүргэдэг байна. Элүүрые хамгаалгын органуудта, медицинын зургаануудта, эмнэлгэ-һэргылэлгын хэмжээнүүдые ябуулхадань, арад зоной дунда ариг сэбэрые сахиха идхамжын ажал ябуулхадань эдэ комиссинууд туһална. Энэ талаар Кубада туйлагдаһан амжалтанууд — Кубын парти болон революционно правительствын хүдөөгэй ажалшад тухай анхарал хандуулдаг байһанай гэршэ мүн.

ПРАГЫН ВОКЗАЛНУУДАЙ ШЭНЭ ТҮХЭЛ ШАРАЙ

ПРАГА. Эндэхи главна вокзалай оршодог түбэй талмайнуудай нэгэндэ хэдэн жэлэй туршада барилгын хүдэлмэри замханагүй. Түмэр замай гол үвел эндэ һэльбэн заһабарилагдажа байнхай.

Главна вокзал тээшэ ошоһон харгы дээрэ пассажирска хэдэ хэдэн шэнэ перрон баригдана, тэрээнтэй зэргэлээд пассажирнуудай поездын ерэхые хүлеэхэ мүнөөнэй үе сагай эрилтэдэ харюусамаар шэнэ зал баригдажа байна.

Шэнэ залай барилга 1977 ондо дүүргэгдэхээр хараалагдана. Энэнь мүнөө байһандань орходоо багтаамжатай, уужам болохо юм. Үдэр бүри 210 мянган пассажир хангахаар билет худалдаха 30 касса эндэ хүдэлдэг болохо. Автомат киоск болон мэдээнүүдые үгэжэ байха албан эндэ хүдэлхэ. Газар доогуур гатагдаһан харгыгаар эскалаторнуудта һууһан пассажирнууд поезддо һууха талмай тээшэ гарадаг байха.

Ойрын ерээдүйдэ Прагын үшөө табан вокзал болон товарна станци һэльбэн шэнэлэгдэхэ, шэнэ депо, диспетчерскэ баригдаха байна. Эдэ бүхы хэмжээнүүдтэ 7 миллиард крон һомологдоо. Тэдэнэй бэелүүлэгдэхэдэ, хотын түбэй районуудта мүнөө байһан түмэр замай ашаанай транспорт ондоо тээшэнь абаашагдаха, түмэр замай бүхы лининүүд зайн галаар хангагдадаг болохо, зарим лининүүдээр электропоезднууд ябадаг боложо, пассажирнуудые хотын элдэб районуудта зөөдэг болохо байна.

РОСТОГОЙ ПОРТЫНХИДАЙ ХАРАА ТҮСЭБҮҮД

БЕРЛИН. ГДР-эй Балтиин далай дээрэ оршодог далайн томо Росток портдо энэ табан жэлэй дүүрэтэр ашаа буулгаха, тээхэ ажалай хэмжээн 300 мянган тонноор ургаха юм. 1975 ондо бэелүүлхэ түсэбүүдээ хараа хадаа, Росток портын 300 хүдэлмэришэн иимэ үүсхэл гаргаһан байна. Энэ үүсхэлынь мүнөө орон дотор хаа хаанагүй зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Росток портын хүдэлмэрилэгшэд хараалһан зорилгонуудаа бэелүүлхын түлөө совет нүхэдэйнгөө дүй дүршэлые аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ гэжэ шиидэбэ.

«Интерпорт» гэжэ экономическа эмхиин оршомдо ашаа түргэнөөр ашаха, буулгаха талаар ГДР Польшо хоёрой портынхидай хани барисаан аша үрэтэйгөөр хэрэглэгдэнэ.

Ганса үнгэрһэн жэлдэ далайн уласхоорондын 14 лини хангадаг Ростогой портдо 2.800 судна ерэһэн, 12,4 миллион тонно ашаан ашагдаһан, буулгагдаһан байна.

ТРОСТНИК ХУРЯАЛГА ДҮҮРЭБЭ

ГАВАНА. Кубын Орьенте провинцидахи саахарай тростнигые буйлуулдаг «Антонио Гитерас» завод үйлэдбэрилгээ дүүргэбэ. Тиигэжэ 1974 ондо саахарай тростник хуряалга дүүргэгдэбэ гээшэ. Энэ жэлдэ ургаса хуряалга байгаалиин тааруу эрхэ байдалда үнгэрөө. Саахарай промышленностиин предприятинуудые нарижуулан һайжаруулга — үйлэдбэриие саашадань һайжаруулха арга нүхэсэл — тростник хуряалгын эхилхэдэ дүүргэгдэһэн байгаа. Ороной бүхы 150 заводой 142 предприятинь тростник хуряалгын халуун хаһада хүдэлһэн байна.

Саахарай тростнигые хуряалга болон тэрэниие буйлуулгада энэ жэлдэ Кубын арад булта хабаадалсаа. Саахарай тростнигой миллион болон тэрээнһээшье дээшэ арроб (арроб 11,5 килограммтай адли) отолһон бригадануудай тоо 660 гэхэ гү, үнгэрһэн жэлэйхидэ орходоо 132-оор олон болоһон байна. Октябриин революциин 56-дахи ойн нэрэмжэтэ мачетеросуудай бригада эгээн дээгүүр амжалта туйлаа. Энэ бригадын гэшүүд Кубада түрүүшынхеэ саахарай тростнигой арбан миллион арроб хуряаһан байна.

Энэ жэлдэ саахарай тростник хуряалгада урда жэлнүүдэйхидэ орходоо нилээд үсөөн хүн хабаадалсаа. Юуб гэхэдэ оньһон арга хэрэглэгдэһэн байна.

Мүнөө орон дотор саахарай тростник хуряалгын удаадахи хаһада бэлдэлгэ эхилэнхэй. Минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдана, тростнигой ургасын бог үбһэн сэбэрлэгдэнэ. Ороной саахарай заводууд түхеэрэлгэнүүдээ заһабарилжа эхилбэ.

(ТАСС).

ЭДЭНЭР АСАРИ ЕХЭ БАРИЛГАДА МОРДОО

Байгал-Амарай түмэр зам (БАМ) комсомолой Бүхэсоюзна габшагай барилга гэжэ соносхогдонхой. Энэ 3.200 километр утатай зам Транссибириин түмэр замһаа хойгуур байгаалиин хүшэр бэрхэтэй улариiлтай газар дээгүүр, хэтэдээ сэбдэг хүйтэн хүрьһэтэй нютагуудта баригдаха байна. Тус зам угаа үргэн ехэ хизаарай шэнжэ шарайе хубилгаха ёһотой. Зүгөөр энэ хадаа хэдэн зуун эдир залуу хүбүүд, басагадай хуби заяае ондоо болгожо байна.

Би 14-дэхи номерой тусхай поездоор БАМ ошоһон байнаб. Энэ поезд 600 эдир залуу хүбүүд, басагадһаа бүридэһэн Бүхэсоюзна түрүүшын габшагай отрядые тиишэ абаашаһан байгаа. Эдэнэр хэд гээшэб? Эдэ залуу хүнүүд тэндэ хүшэр хүндэ ажалай хүлеэжэ байхыень һайса мэдэдэг байһан аад, гэр байраһаа гаража, ой тайгата газар нютаг руу яахадаа ошооб? гэжэ мэдэхые хүсэһэн байнаб.

Элдэб вагонууд соо һууһа ябаһан хүбүүд, басагад ондо ондоо хэлэнүүд дээрэ дуугаралсадаг байба. Дүшэн арад үндэһэтэнэй түлөөлэгшэдһөө отряд бүридэнэ гэжэ мэдээб. Тэдэнэр хэды наһатайнууд бэ? Гушаад наһатай, хүсэд бэеэ бэелһэн хүнүүдшье бии. Зүгөөр иимэ хүнүүд тон үсөөн. Хүбүүд, басагадай олонхинь 20—23 наһатай. Йошкар-Олаһаа гаража ерэһэн шүлүүшан Софья Никифоровагай — отрядай эгээн залуу гэшүүнэй түрэһэн үдэр замда ябажа байхадамнай тэмдэглэгдээ. Тэрэ 18-тай болоо.

«Барилгада юундэ ошохошниб?» гэһэн гансахан асуудалда харюусаһан ханын газетэ замда мордоһоор хоёрдохи үдэртэмнай поезд соо гаргагдаа. Ондо ондоогоор үгтэһэн харюунууд залуу хүнүүдэй ондо ондоо абари заншалтай ба эрмэлзэлгэтэй байһые харуулжа үгэнэ, гэбэшье тэдээн соонь олон адли хүсэлнүүд бии:

«Асари ехэ барилгада хабаадалсахые хүсэнэб». «Суудa гараха, магтуулха хүсэл ехэнхидээ намда хүтэлбэри боложо үгэнэ. Гайхамшаг барилга дээрэ хүдэлхые хүсэнэб». «Хэрбээ газар нютагуудаар ябажа хараагүй һаа, 21 наһатайдаа юу хэжэ шадаха байһанаа харуулжа бирахагүйб, теэд хэзээ шадабарияа харуулха гээшэбиб?». «Манай бишыхан городто дадаһан ажалаа түбшэнөөр хэжэ байһанда орходоо, танигдаагүй хизаар нютагуудта, ой тайгада хэгдэхэ эгээн лэ хүшэр хүндэ хүдэлмэри минии һанаанда үлүү ехээр тааралдаха байна»....

14-дэхи номерой тусхай поездын Алас-Дурна зүгые шэглэн гараһаар хоёр хоноһоной, түрүүшын репортажуудай газетэнүүдтэ бэшэгдэһэнэй, радио болон телевиденеэр дамжуулагдаһанай һүүлээр комсомолой Центральна Комитедтэ 3 мянга гаран бэшэг ба телеграмма ороо гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тэдэнэй авторнууд БАМ баригшадай удаадахи габшагай отрядта өөһэдыень оруулха тухай гуйһан байха юм.

Тусхай поездые бүхы станцинуудта, бүхы вокзалнуудта нютаг нютагай залуушуул угтадаг байгаа. Нютаг нютагуудай перронууд дээрэ ойр зүраханшье саг соо уулзахадаа, отрядай гэшүүд шэнэ барилгые тайлбарилжа үрдидэг һэн: тэдэнэй золтой баяртай, омог дорюун түхэл шэнжэнүүдшье олон юумэн тухай хэлэжэ үгэдэг байгаа ха юм. 15 минутын турша соо зогсоходоо, тэдэнэр адресуудаа абалсажа, бэе бэе тухайгаа һонирхожо, талархалаа мэдэржэ, түргэнөөр БАМ дээрэ уулзаха арга боломжотой байһандаа этигэжэ үрдидэг байгаа.

Отрядтай суг ябалсаһан барилгын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй поезд соо би хөөрэлдөөб. Социалис Ажалай Герой Феликс Ходаковский игэжэ хэлээ: «Хүбүүд, басагад угаа согтой хүхюутэйнүүд. Тэдэнһээ уламжалан, би бүри үүсхэлтэй, эршэ зоригтой болоноб». «БАМстройпуть» гэжэ управлениин начальнигай орлогшо Геннадий Сороковиков игэжэ нэмээгээ: «Бидэндэ бултандамнай горитой бэрхэшээлнүүд тохёолдохо: түбхинэгдөөгүй ой тайгата, харгы замгүй нютагта, борооһо батаганаануудай хүүеэн соо хүдэлхэ болонобди. Энээн тухай отрядай хүбүүд, басагад мэдэнэ. Тиигэбэшье өөһэдынгөө үүргые амжалтатайгаар дүүргэхэ байһандаа хүсэдөөр үнэмшэн этигэнэ. Ажабайдалай хүндэ шалгалта һайн дураараа барихаяа ошожо ябанаш гэһэн хоёр уялга хүнүүдэй үмэнэ, өөһэдынгөө үмэнэ һайн дуратан абаһан байна бшуу».

Иимэ шалгалта манай залуушуул анха түрүүнээ барина бэшэ. Ороной томо томо барилгануудые бодхоохын тулада габшагай отрядуудые эльгээлгэ заншал болошонхой. БАМ-да ошоһон отряд һүүлэй жэлнүүдтэ эмхидхэгдэһэн бүхэсоюзна арбан дүрбэдэхи отряд болоно. 139 угаа шухала барилганууд комсомолой Бүхэсоюзна габшагай барилга гэжэ соносхогдонхой.

Орондоо туһатай байһанаа мэдэрхые хүсэн олон городуудай, эгээн лэ бишыхан тосхонуудай залуу хүнүүд түмэр замай энэ барилгада ошохо тухай һанаашална. Тэдэнэй эрилтэ гуйлта хэһэн, халуун эрмэлзэлгэтэ бэшэгүүд министерствэнүүдтэ, зургаануудта, залуушуулай газетэнүүдэй редакцинуудта орожол байдаг. БАМ-да шэнэ тусхай поезднууд эльгээгдэнэ.

Геннадий БОЧАРОВ.
(АПН).

...ЖАЛЫЕНЬ ГЭРШЭЛҺЭН ШАГНАЛ

Захааминай аймагай харгынууд орьел үндэр хада хабсайнуудай ара, үбэрөөр зу... ошодог. Иимэ газарта харгы заһабарилха гээшэ ажал ...эй, бэрхэшээлтэйшье бай...

Харгынуудые һайн байлгаха ...эт аймагай ажахынуудта ...үдха шанартай. Тиимэ... жэлэй дүрбэн сагта һай... харууһалагдажа байха ...ой болоно.

Аймагай харгы заһабарилгын линейнэ управлениин автогрейдерэй машинист Дылгыр Ширапович Тарбаевай даажа байһан участогта ябахада, урматай байдаг. Нүхэр Тарбаев даажа байһан харгынгаа участогые тон һайнаар заһана, харууһална. Д. Ш. Тарбаев 1973 ондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар шагнагдаа.

Б. ШОЕНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ЖАРГАЛТА БАЙДАЛЫЕ МАГТАН ДУУЛАГША

ФРУНЗЕ. Киргизэй үндэр наһатанай нэгэн, 94-тэй акын Шамей Токтобаев шэнэ, зуудахи дуугаа һаяхан зохёобо. Энэ дуун соогоо Агуухэ Октябриин ашаар жаргалта байдалтай болоһон киргиз арадай жаргалые гоёор найруулаа.

Шамей-ака гэжэ тэрэниие нютагайхидынь хүндэлжэ нэрлэдэг. Акын хадын Иссык-Куль шуурай эрьедэ, Боконбаевска аулда ажаһуудаг. Агуухэ Ленин багшада, коммунистнуудай партида, Тянь-Шань хадата нютагта гэрэлтэ байдал асарһандань урдань нүүдэл байдалтай байһан киргиз арадай баяр тухай шэнэ дуун соонь хэлэгдэнэ.

Шамей-акае хүн зон хүндэлдэг. Тэрэ Иссык-Куль шадарай нютагай түрүүшын багша байһан, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз эмхидхэжэ, партийна хүтэлбэрилэгшээрнь хүдэлһэн юм. Коммунист Ш. Токтобаевай хэдэн жэл соо хүтэлбэрилһэн колхоз миллионер болонхой.

— Түрэл арадни зохёон байгуулхы ажалда уряална, уран шүлэгөөрөө арадтаа алба хэнэб, — гэжэ акын хэлэдэг.

(ТАСС-ай корр.).

ДУУНТНАЙ ХОНГЁО БАЙГ!

(Эдир бэшэгшэдэй республиканска 2-дохи слёт тухай)

ЭДИРХЭН ЯБАХАДАА, хүнүүд булта шахуу поэт байдаг, булта шахуу шүлэг бэшэдэг юм гэлсэдэг. Бэшэһэн юумэнүүдынь хүсэд адлишэг бэшэшье һааһь, тэдээн соонь халуун зүрхэнэй сохисо мэдэгдэжэ байдаг.

Һаяхан болоод үнгэрһэн слёт дээрэ эдир бэшэгшэдэй шүлэгүүдые, зураглал, расскаазуудые уншахадынь шагнахада, досоо элдэб бодол бии болодог байгаа.

Бидэнэй эхилэн бэшэжэ ябаха үедэ эдир бэшэгшэдэй иимэ слёт зарлагдадаггүй бэлэй. Тээд бэшэдэг зон үсөөнөөр байгаа гээшэ ха даа. Эхилэн бэшэгшэдэй ба залуу уран зохёолшодой 3-дахи конференци 1950 оной намар зарлагдаа һэн. Тэрэ конференцидэ эхилэн бэшэжэ ябаһан һурагшад, студентнэр хабаадаа һааб даа. Тэдэ конференцидэ суглараад байһан бүхы хүнүүдэй тоо эдир бэшэгшэдэй 2-дохи слёдто сугларһан һурагшадһаа үсөөн байгаа һэн ха.

Эдир бэшэгшэдэй 2-дохи слёдто хабаадаһан 34 һурагша хадаа бэшэдэг бүхы эдиршүүлэй зариманинь лэ хэбэртэй. Жэшээнь, Захааминай аймагһаа долоон түлөөлэгшэд ерээ: табаниинь — Санагаһаа, нүгөө дүүдынь — Мэлэ-Бортоһоо. Тэдэ Санагын, Мэлэ-Бортын һургуулинуудһаа бэшэдэг хүбүүд булта ерэһэн бэшэ. Харин Захааминай бусад һургуулинуудта бэшэдэг хүүгэд үгы гэхэ гүби? Байһан лэ байха. Гэхэ мэтээр бодоо һэн, республика соомнай иимэ зохёодог, гүүрһэ туршадаг үхибүүд хэды олон гээшэб?

Гэхэ зуура слёдто ерэһэн 34 һурагшад найман аймагай үсөөхэн һургуулиин, Улаан-Үдын интернат һургуулиин түлөөлэгшэд ха юм. Нүгөө аймагуудһаа жэшээлхэдэ, бурядай һургуулинуудтай Баргажан, Хяагта, Сэлэнгэ, Аха, Түнхэн, Зэдэ мэтэ тэрэ газарнуудһаа түлөөлэгшэд ерээгүй. Зүгөөр тэдэ нютагуудта уран зохёолдо хүсэтэй һурагшад үгы байха гэжэ бодохоор бэшэ. Бурядай литература, искусствын асуудалаар болоһон олимпиаданууд энэ һанамжые гэршэлнэ.

СЛЁТ ЯМАР программатай байгааб? Түрүүшын үдэр поэтессэ **Ц-Д. Дондокова** һурагшадай түрүүн эльгээһэн зохёолнуудые шүүмжэлжэ элидхэл хээ. Удаань һурагшад өөһэдынгөө бэшэһэн юумые уншажа үгөө. Һургуулинуудай литературын багшанар өөһэдынгөө хүтэлбэрилжэ байһан хүдэлмэри тухай хөөрэжэ үгөө. Тиигэжэ эдир бэшэгшэд «Буряад үнэн» газетын редакцида айлшаар ерэжэ, журналистнуудтай уулзажа, тэдэнэй хөөрөө шагнаа, хани харилсаа эршэлээ.

Хоёрдохи үдэртөө эдир бэшэгшэд Бурядай Уран зохёолшодой холбоондо ерээ, республиканска уран зохёолой нэгэ хөөрэе, зохёолшонуудай уншаһые шагнаба. Удаань Хориин дунда һургуулиин литературын багша **С. Ц. Цыбанова** хайшан гэжэ зүжэг бэлдэхэб, сценэ дээрэ табихаб тухай хөөрэжэ үгөө. Ц. Шагжиин «Будамшуу» зүжэг табиһан байна. Эдир артистнарай рольдо наадажа байһые харуулһан фотонуудые, үйлэ бүхэниие зураглаһан зурагуудые ниилэн, дэлгэрэнгы планшет хэжэ асараа. Тэрээгээрэ тухайлхада, Хоридо ехэ юумэ хэгдэжэ байдаг гэжэ ойлгохоор.

Поэт Ц-Б. Бадмаев шүлэгэй уран аргануд тухай үхибүүдтэ дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

Республикынгаа радиокомитедтэ айлшалжа, тэндэхи хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзажа, дуушад **Н. Будаева, Ж. Дандаров** гэгшэдэй ирагуу һайхан дуунуудые шагнажа, миндаһан дээрэ бэшэдэг аппаратурануудые хаража, өөһэдөө бэшүүлжэ, эдир бэшэгшэд ехэл урмашаа һэн.

Слёдой гурбадахи үдэр «Байгал» журналай харюусалгата секретарь, поэт **Г. Чимитов** журналайнгаа хайшан гэжэ гарадаг тушаа, өөрынгөө зохёохы ажал ябуулга тухай тодоор хөөрэжэ үгөө. Поэт **Г. Дашабылов** поэзидэ образ яажа хэрэглэхэ тушаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ. Мүн газетын элдэб жанр тушаа элидхэл шагнагдаа. Һүүлэй һүүлдэ Бурядай ниитын эрдэмэй институдай научна хүдэлмэрилэгшэд, хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидадууд **Ц-А. Дугарнимаев, Г. Туденов** гэгшэд үхибүүдэй бэшэһэн юумэнүүд тушаа һонирхолтой ажаглалта хээд, туһатай заабаринуудые хэлэжэ үгэһэн байна.

19 хүн Гэгээрэлэй министерствын Хүндэлэлэй грамотаар, номуудаар шагнуулаа. Авторнуудайнь дурасхаал болгон гараа табиһан номууд слёдто ерэһэн хүн бүхэндэ бэлэглэгдээ юм.

СЛЁДОЙ ПРОГРАММА тушаа юундэ иимэ удаан тогтообиб? Юундэб гэхэдэ, мүнөө жэлэй слёт түрүүшынхидээ орходоо һонёор, яһала эмхитэйгээр үнгэрөө. Эдир бэшэгшэдтэ яһала һургаал боломоор слёт гэжэ хэлэхэ дуран хүрэнэ.

Теэд алибаа юумэнэй бараг байха бүри үшөөл һайн байһай гэжэ һанагдадаг гээшэ ааб даа. Тиимэһээ багшанарай, жюрин гэшүүдэй, үхибүүдэй һанамжануудһаа уламжалан, иимэ юумэ хэлэхэ дуран хүрэнэ.

Нэгэдэхеэр, урда тээнь үнгэрһэн слёт июнь һара соо зарлагдаа һэн. Шалгалтаяа барижа байгшад — 8-дахи, 10-дахи классуудай һурагшад тиихэдэ ерэхэ аргагүй байгаа һэн. Энээниие хараадаа абан, слёт үнгэргэхэ болзорые хубилгаха тухай дурадхал оруулагдаһан, «Буряад үнэнэй» хуудаһандашье бэшэгдэһэн байгаа. Теэд мүнөө жэлэй слёдшье баһал июнь соо зарлагдаба. 8-дахи классай һурагшад шалгалтаяа тушаажа үрдиһэн хадаа Улаан-Үдэ ерээ гээшэ ааб даа. 10-дахи класс сайхид шалгалта барижа байһан хадаа ерээгүй. Харин тэдэнэй дунда һайнаар бэшэдэг нүхэд олон байгаа гэжэ конкурсдо эльгээгдэһэн юумэнүүдынь гэршэлнэ. Бүришье бэлигтэй эдиршүүл тэдэнэй дунда байгаа юм аалам? Эдэ бүгэдые һанаандаа хэжэ, Гэгээрэлэй министерство, багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институт хожомой слёдые хабарай амаралтын үедэ зарлахаяа оролдохо аабза гэжэ найдагдаха байна.

Хоёрдохёор, эдир бэшэгшэдэй 1-дэхи слёдойшье, буряад литература, искусствын асуудалаар болоһон һурагшадай олимпиаданудайшье хүдэлмэридэ БГПИ-гэй буряад таһагай хүтэлбэрилэгшэд ехэ эдэбхитэйгээр хабаададаг байһан юм. Харин мүнөө жэлдэ тэндэһээ нэгэшье хүн харагдаагүй. Юундэ тиигэ гээшэб?

Гурбадахяар, урдандаа, хэшээлхэдэ, минии үетэнэй эхилэн бэшэжэ байха үедэ ВЛКСМ-эй обком эдир бэшэгшэдые яһала дэмжэдэг, һонирходог байһан юм. Харин һүүлэй үедэ ажаглахада, ВЛКСМ-эй обкомой хүтэлбэрилэгшэд алибаа һайндэртэ пионернүүдэй амаар хэлүүлхээ амаршалгын үгэ бэшүүлхэ болоходоо, поэдүүд бии һэмнай гэжэ гэнтэ һанажархидаг хаш. Тиигээд лэ уран зохёолой асуудалые мартажархидаг хэбэртэй. Харин эдир бэшэгшэдэй хүдэлмэриие комсомолой һонирхоогүй һаа, хэн һонирхолтой гээшэб?

Дүрбэдэхеэр, Захааминай аймагай Мэлэ-Бортын 8 жэлэй һургуули дүүргэһэн эдир бэшэгшэ **Цыренжапова Рита** ехэ зүйтэй юумэ хэлээ.

—Олон һургуулида драмкружогууд хүдэлнэ гээшэ. Теэд ямар ролиие яажа наадахаб, сценэ дээрэ ямараар бэеэ бариха ёһотойб гэхэ мэтын асуудалнуудаар заабари дуулаха дуратайбди. Иимэ слёт дээрэ сугларaад байхадамнай, ямар нэгэн бэлигтэй артист бидэнтэй хөөрэлдэхэ байгаа, — гэжэ Рита хэлэбэ. Хожомой слёдой программые зохёоходоо, энэ дурадхалые хараадаа абахаар.

Табадахяар, хожомой слёдые зарлахаһаа холо урид программаяа зохёожо, типографида барлуулаад гү, али машинкаар сохюулаад, һургуулинуудта эртээнһээ эльгээбэл, бэлдэлгэ бүришье һайнаар хэгдэхэ бэлэй гэһэн һанамжа хэлэгдээ. Энэ дурадхал тон лэ зүб гэжэ һанагдана.

БЭШЭЛГЫНГЭЭ ТҮГЭСХЭЛДЭ юу хэлэлтэйб?

Конкурсдо эльгээһэн альбомуудые, согсолборинуудые, планшедүүдые хаража үзэхэдөө, ямар һургуулиин хэн багша хайшаагаар хүдэлдэгбэ гэжэ ойлгохоор байгаа һэн. Гэбэшье түрэл литературадаа, үндэһэн хэлэндээ дурлуулжа, тэрээгээр дамжуулан, дайшалхы болон ажалай алдар солын һайхан жэшээ дээрэ шабинараа хүмүүжүүлхын тула тон шухала хүдэлмэри ябуулжа байдаг багшанарта баяр хүргэхэ дуран хүрэнэ. Шабинараа дахуулаад, слёдто ерэһэн РСФСР-эй һургуулиин габьяата багшанар **Х. Д. Дамдиновагай** (1-дэхи интернат һургуули), **Ц. Б. Бальжинимаевагай** (Улаан-Үдын аймагай Доодо-Ивалгын 8 жэлэй һургуули), буряад хэлэнэй багшанар **А. Ж. Доноевой** (Санага), **С. Ц. Цыбановагай** (Хори), Бурядай АССР-эй габьяата багша **Б. Д. Будаевагай** (Бархан), **Ф. Ц. Цыбиковагай** (Исэнгэ), **Х. Б. Дашиевагай** (Суулга) эдэбхитэй хүдэлмэриие тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ.

Ц. ДОНДОГОИ,
манай тусхай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: поэт А. Бадаев Захааминай аймагай һурагшадай дунда.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАИ фото.

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат

ЯХАДАИ ТАБАДАХИ «ОРБИТА»

ДАМЖУУЛГАНУУДЫЕ барижа абадаг газар дээрэхи «Орбита-2» гэжэ станци Томпонско районой түб — Хандыга тосхондо ашаглалгада оруулагдаба. Энээнэй ашаар Алдан мүрэнэй эрье дээрэ байдаг тосхоной хүн зон, хүршэ һууринуудай малшад, ангуушад Түбэй телевидениин дамжуулгануудые үдэр бүри хараха аргатай болоһон байна. Энэ хадаа Яхадые Москватай холбоһон табадахи теле-хүүргэ болоно.

ВЕНГРИИН МЕД

ВЕНГРИДЭ зүгын тоһо үйлэдбэрилхэ эгээн ехэ үндэһэ һуури — Альбертфалвадахи гүрэнэй пасека үрэдхэхын тула энэ жэлдэ 30 миллион форинт һомологдоһон байна. Зүгын тоһо суглуулга Венгриин хүдөө ажахын эгээн гол һалбаринуудай нэгэниинь мүн.

Мүнөө орон дотор зүгын 630 мянган үүр бии юм. Зунай турша соо туд бүхэнһөөнь дунда зэргээр 16—17 килограмм зүгын тоһон абтадаг байна. Энэнь Европодо эгээн лэ үндэр ехэ үрэ дүн болоно. Үнэтэ продуктын 70 шахуу процентнь акаци сэсэгһээ абтана. Мүнөө үедэ Венгридэ 270 мянган гектар дээрэ гэхэ гү, али Европын бүхы оронуудайхиһаа ехэ талмай дээрэ акаци һуулгагданхай. Эдэ һөөгүүдые нэмэһэнэй, үйлэдбэриин технологи һайжаруулһанай ашаар 1975 ондо зүгын үүр бүхэнһөө 20 килограмм хүрэтэр тоһон абтадаг болохо.

Дэлхэйн элдэб оронуудай хүн зон Венгриин хангал һайхан, амтатай зүгын тоһондо дуратай юм. Нёдондо жэл 7 мянган тонно энэ үнэтэ продукт ондоо гүрэнүүдтэ худалдагдаһан байгаа. ГДР, Англи, Алжир, Франци, ФРГ, Япон эгээн ехээр худалдажа абадаг.

МОГОЙНУУДАИ ОЛТИРОГ

МАЛАЙЗИИН Сабах штадай загаһашад Урда-Хитадай далай дээрэхи Убан-Убан гэдэг арал тээшэ хэзээдэшье тамаржа ошодоггүй юм. Хажуу тээһээнь харахада, хабсагай шулуулиг, абар-табар һөөгүүдээр бүрхөөгдэһэн энэ арал аалин намдуу, амгалан тайбан янзаар үзэгдэдэг юм. Гэбэшье энэ арал дээрэ бууха гэшэ одоо бүтэхэгүй хэрэг. Ушарынь юуб гэхэл, исалжа байһан могойнуудые гэшхэжэрхингүй алхам хэхэнь бэрхэтэй юм. Эндэ хэды могойнуудай бии байһые тоолоходо барахагүйш. Могойнууд шулуун, модоной набшаһануud дээгүүр игаан хэбтэхэ, харанхы нүхэн солоохойнууд соошье исалжа байха. Эдэмнай загаһадтал адлирхуу, хабтагар һүүлтэй, хоёр хажуугаараа зурын сайбайнхай далайн могойнууд юм. Эдэнэй утань нэгэ метр шахуу байдаг. Тэдэ ехэ хоротой юм. Гол түлэб жэжэхэн загаһаар хооллодог. хаа-яа далайн ехэ ехэ амитадта добтолдог.

ЭНЭДХЭГ КОРРИДА

КОРРИДА тухай хүн бухэн мэдэхэ байха. Гэбэшье «джалликатту» тухай хүн зон балай дуулаагүй юм. Гэхэ зуура, энэдхэг коррида — «джалликатту» 2 мянга гаран жэлэй урда тээ бии болгердоһон түүхэтэй. Олон мянгаад хүн зоной хараха гэһэн анфитеатрнууд баригдадаггүй, хубсаһа хунарынь тиимэшье гоё бэшэ. Энэдхэг матадор майха умдөөд, гэртээ нэхэһэн зузаан бүдөөр бэеэ орёогоод ябадаг юм. «Джалликаттугай» талмай хадаа хашаагаар хүрээлэгдэһэн хоохон газар болоно. Хүдөөгэй хүн зон энээниие һонирхон харадаг.

«Джалликатту» хадаа корридадал адли гоё һайхан, аюултай наадан болоно. Эндэ эрэлхэг зориг, онол шадабари, шуран сүлхэ, һубэлгэн бэрхэ байха хэрэгтэй. Галзуурһан хиирэһэн бухатай тэмсэлдэжэ илажа гараха гээшэ бэлэхэн хэрэг бэшэ юм ааб даа.

Энэдхэг корридын гол зорилгонь юуб гэхэдэ, матадор харайжа ерэһэн бухын эбэрһээ барин сасуу, зайдалан ургаад, 100 метр шахуу газарта тогтон торохо ёһотой юм.

Тиигэбэлнь, нютагайхид ехээр хүхижэ, энэ эрэлхэг зоригтой хүндэ баяр баясхалангаа мэдүүлдэг байна. Һамагүй матадор урагшатай байгаа һаа, юунэйшье үлүүгээр баярладаг. Юуб гэбэл, тэрэ нютагайнгаа эгээл сэбэр һайхан басагаан һамга хэхэ нэрэ хүндэдэ хүртэдэг байна.

(ТАСС).

ХУРДАН ЮМ ДАА ХҮЛЭГҮҮДНАЙ!

Республикын ажахынууд хурдан солбон ардагуулаа Улаан-Үдын ипподромдо асаржа, гүрэнэй конюшниин һорёошодто һургуулдаг болонхой. Мүнөө өндэ Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Зэдын аймагуудай ажахынуудай морид асарагдаа. Тиигэжэ амаралтын үдэр бүхэндэ мори урилдаагаар һонирхолтой мүрысөөнэй үнгэргэгдэдэг болоһониинь һайшаалтай.

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр һэрюун байжа, хурдан хүлэгүүдэй урилдахада зохид һайн, хүнгэншье байгаа. Үдэрэй 2 часһаа хатарша хүлэгүүд урилдаанай харгы дээрэ гаргагдажа, эндэ сугларагшадай анхарал татана.

— Түрүүшын ээлжээндэ Бурядай гүрэнэй конюшниин «Ординарец», «Переполох», «Обвал» гэжэ нэрэтэй азарганууд урилдахань. Эдэ морид 1600 метрэй зайда урилдаха байна, — гээд трибуна дээрэһээ соносхогдобо.

...Хонхын абяан зэдэлжэ, хоёр боро азарганууд дундаа зээрдэеэ хабшаһаар харгын голоор урилдажа оробо. Зээрдэ азаргые жолоодожо ябаһан Харитонов нүгөөдэ хоёртоо хашуулхагүйе оролдон, моринойнгоо хатарые түргэдхэхөөр забдана. Зүгөөр Марковай жолоодоһон «Обвал» амаяа хэды татуулбашье, урагшаа тэгүүлһээр тэгүүлжэ, зайгаа хоёр минута 51 секунда соо гаталжархиба. Харитоновой зээрдэ азарга хоёрдохи һуури эзэлбэ.

Удаадахи ээлжээндэ республикын ажахынуудһаа асаргадаһан гунан морид урилдаанда табигдаба. Эндэ Зэдын аймагай Борьёогой совхозой, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой хоёр, Бэшүүрэй аймагай «Рассвет» колхозой морид урилдаанда гараа. 1.600 метрэй зайда урилдаһан эдэ дүрбэн соохоо зайгаа 3 минута 17,1 секунда соо гаталһан «Звездарь» түрүү һуури эзэлбэ. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой энэ хүлэгые Марков жолоодоһон байба. Зэдын аймагай Борьёогой совхозой «Орлёнок», Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой нүгөөдэ хүлэг — «Полёт» гэжэ морин удаадахи һууринуудые эзэлээ.

— Мори урилдаанда дүршэлтэй болоһон Валеевэй унаһан Бурядай гүрэнэй конюшниин «Гайдамак» азарга зайгаа хоёр минута 28 секунда соо таталжа, түрүү һуури эзэлбэ, — гээд дикторэй соносхоходонь, альга ташалган адхараа.

Хатарша моридой урилдаанай дүрбэдэхи ээлжээнэй болоходо, Бэшүүрэй совхозой «Полёт», Борьёогой совхозой «Битон», Зэдын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой «Стэк» гэжэ гунан азарганууд харгы дээрэ гаража ерэбэ. Байра дээрээ байжа ядан газар сабшаһан гунан азарганууд хонхын абяанай зэдэлэмсээр хурдан солбоноор һуга харайн урагшаа шуумайлданад. Гоё һайхан хатартай, хурдан хүлэгүүдэй энэ урилдаа хаража байгшад ехээр хүхинэ... Тиигэһээршье байтар урилдаанай саг дүүргэжэ, Александр Павловта боожоёо барюулһан Бэшүүрэй совхозой «Полёт» азарга фиништэ түрүүн ерээ.

...Зургаадахи урилдаанай болоходо, Бурядай гүрэнэй конюшниин хүлэгүүд сооһоо «Лимонад», «Воин» гэһэн нэрэтэй хүлэгүүд адли тооной гэхээр зайгаа хоёр минута 21 секунда соо дабажа ерэбэ. Дүн гаргахада Валеевэй жолоодоһон «Лимонад» түрүү һуури эзэлһэн байгаа.

Манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: урилдаанай харгыда. Залуу жолоошон Александр Павлов.

Б. ГАДЬЯНОВАИ фото.

ЕХЭ МҮРЫСӨӨНДЭ ХАБААДАЛСАХААР

Һур харбалгаар «Труд» бүлгэмэй централна соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн байгша оной июлиин 1-һээ 4 болотор Москва хотодо үнгэргэгдэхэнь. Үнгэрэгшэ жэлдэ чемпион боложо, «Труд» бүлгэмэй центральна соведэй дамжуулгын кубогта хүртэһэн манай республикын «Труд» бүлгэмэй суглуулагдамал командын гэшүүд мүрысөөндэ хабаадалсахаар аян замдаа мордобо.

«Труд» бүлгэмэй Бурядай областной соведэй суглуулагдамал командын бүридэлдэ СССР-эй спортын мастернууд Дандар Дансаранов, Бадмажап Цыбиков, Аркадий Бутхаев, Людмила Рандина, Дынжу Очирова, Светлана Тараскина, спортын мастерта кандидадууд Виктор Абрамов, Игорь Дугаров, залуу спортсменкэнүүд Дарима Нимаева, Лариса Базарон гэгшэд оруулагдажа, республикынгаа нэрэ солые хамгаалха болонхой.

Б. АРКАДЬЕВ.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — «Горн» — һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 18.30 — «Соколик» гэһэн телевизионно уран һайханай фильм үхибүүдтэ харуулагдаха.

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ Уласхоорондын V конкурс дээрэ.

Улаан-Үдэ. 21.00 — «Үдэшын Улаан-Үдэ». 21.30 — «Новобранцы неба» — телевизионно документальна фильм. 22.10 — «Неизвестная» — телевизионно зүжэг.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 21.00 — «Документальна экран». 22.15 — «13 стульев» — телевизионно богони зүжэгүүдэй театр (үнгэтэ). 23.20 — Оренбургын гүрэнэйород арадай хоорой концерт (үнгэтэ). 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХИЛЫН СААНАҺАА

телефон · телеграф · радио

ВАШИНГТОН

Р. Никсонэй СССР-тэ ошохоёо байһан тухай М. Мэнсфилдын һанамжа

ТАСС

США-гай Президент Р. Никсонэй КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэй уулзажа, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ байһан ушарые сенадта демократическа олонхиин хүтэлбэрилэгшэ М. Мэнсфилд һайшааһан байна.

Энэнь гурбадахи уулзалга болоно гэжэ М. Мэнсфилд ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ. Уулзалгануудай үедэ элдэб асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ манай оронуудта ашатай туһатай гэжэ би тоолоноб гээд тэрэ хэлэбэ. Энэнь манай арадуудай. бүхы дэлхэйн арадуудай аша туһада харюусана. Тиимэһээ Р. Никсонэй Москвада ошожо, хөөрэлдөөнүүдые хэхээ байһан ушарые бүрин дэмжэнэб.

Советскэ Союзай, Холбоото Штадуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хөөрэлдөөнүүд түрүүлэн 1972 ондо Москвада боложо, нёдондо жэл Вашингтондо үргэлжэлүүлэгдэхэдээ, үнэтэ үрэ дүнгүүдые үгөө һэн гээд М. Мэнсфилд хэлэбэ. Манай хоёр оронойхүтэлбэрилэгшэдэй зүбшэн хэлсэхэ олохон асуудалнууд хүшэр бэрхэтэй, гэбэшье эдэниие шиидхэлгэ гансал манай оронуудта бэшэ, харин бүхы дэлхэйн арад зондо ашатай туһатай байха.

АЛЖИР

Алжирта конгресс нээгдэбэ

ТАСС

Шахагдаһан газ хэрэглэхэ талаар уласхоорондын дүрбэдэхи конгресс июниин 25-да эндэ нээгдэбэ. Дэлхэйн 40 оронһоо, эдэнэй дунда Советскэ Союзһаа ерэһэн 1600 делегат газ олзоборилго тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ юм.

Алжирай Арадай-Демократическа Республикын промышленностиин ба элшэ хүсэнэй министр Б. Абдессалам конгрессые нээлгэ дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Алжирай Революционно Соведэй түрүүлэгшэ Х. Бумедьенэй эльгээһэн амаршалгые уншаба. Тодорхойлон хэлэхэдэ, уласхоорондын энэ дээдэ хуралдаан шахагдаһан газ ондоо оронуудта эльгээдэг гүрэндэ боложо байна гээд амаршалга дотор хэлэгдэнэ.

БУДАПЕШТ

Хөөрэлдөөнүүд эхилбэ

ТАСС

Венгриин, Монголой Арадай Республикын хүтэлбэрилэгшэдэй хөөрэлдөөнүүд эндэ эхилбэ. Эдэ хөөрэлдөөнүүд дээрэ ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадар — Венгриин партийно-правительственна делегациие, МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал Монголой партийно-правительственна делегациие толгойлно.

ПАРИЖ

Л. Зыкинада медаль барюулагдаба

ТАСС

Ород ба совет дуунуудые гүйсэдхэдэгөөрөө бүхы дэлхэй дээрэ алдаршаһан СССР-эй арадай артистка Людмила Зыкинада Франциин искусствын медаль барюулалгын баяр ёһолол эндэ болобо.

Франциин соёлой элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад энэ баяр ёһололдо хабаадаа.

ДЕЛИ

Индиин Компартиин уряа

ТАСС

Хархис хүсэнүүдтэ эсэргүүгээр тэмсэжэ, экономическа түбэг бэрхэшээлнүүдые дары түргөөр усадхан зайсуулха уряатайгаар Индиин Коммунис парти зүүнэй үзэлтэй, демократическа бүхы партинуудта, эмхинүүдтэ хандаба.

Орон доторхи демократическа хүдэлөөнэй үмэнэ байһан гол шухала зорилгонуудые зүбшэн хэлсэхын тула Индиин түрүү үзэлтэй ба демократическа бүхы партинуудай зүблөөе дары зарлаха шухала гэжэ Индиин Компартиин Национальна Соведэй генеральна секретарь Раджешвара Рао эндэ түнхаглагдаһан мэдүүлгэ дотороо тэмдэглээ.

РИМ

М. Вильнерэй мэдүүлгэ

ТАСС

Палестин зугадан тэрьедэгшэдэй лагерьнуудые, Ливанай һуурин тосхонуудые Израилиин авиациин зэрлиг бүдүүлигээр бомбодолго Палестинын араб арадта эсэргүү зэрлиг муухай ябуулга болоно гээд Израилиин Компартиин ЦК-гай генеральна секретарь Меир Вильнер хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүлээ.

Эдэ бомбодолгонууд зорюута хэгдэһэн хорото ябуулганууд болоно.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые улам шахардуу шанга байлгахын тула Израилиин правительствын үүдхэһэн эдэ гэмтэ ябуулгануудые Израилиин Компарти эрид буруушаана. Палестинын араб арадай үндэһэн эрхые хүндэлэнгүй, Дүтын Зүүн зүгтэ эб найрамдал, аюулгүй байдал хангажа болохогүй гээд М. Вильнер тэмдэглээ.

БЕРЛИН

ГДР: барилгашадай һайндэр

ТАСС

ГДР-эй 600 мянга гаран хүнһөө бүридэһэн барилгашад ажалай эрхим амжалтануудые туйлан, заншалта һайндэрөө угтажа байна. Хахад жэлэйнгээ даабариие болзорһоонь урид дүүргэхые уялгалһан хэдэн зуугаад коллектив үгэдөө хүрэбэ.

Арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудай үндэһөөр 1975 ондо хахад миллион шахуу шэнэ, заһабарилагдаһан гэр ашаглалгада тушаажа, хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжэ хангаха ёһотой.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар барилгын промышленностиин ниитэ ургалтын 80 процентнь туйлагдаа. 1990 он болотор ГДР-тэ гэр байрын асуудал бүрин шиидхэгдэхээр хараалагдана.

Росток хотодо үнгэргэгдэхэ һайндэртэй дашарамдуулан, баярай суглаан боложо, бүлэг түрүүшүүлдэ «ГДР-эй габьяата барилгашан» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай дипломууд барюулагдаа.

ПРАГА

Федеральна суглаанай заседани

ТАСС

Федеральна суглаанай Арадай палатын ба Национальностьнуудай палатын хамтын заседани эндэ боложо, ЧССР-эй 1973 оной Гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай правительствын хуулиин проектые депутадууд нэгэн һаналтайгаар һайшааба.

ЧССР-эй финансын министр Л. Лер хуулиин проект тухай мэдээсэл хэхэдээ, 1973 он Чехословакиин энэ түсэбтэ табан жэлдэ шиидхэхы жэл боложо, ороной арадай ажахые хүгжөөлгэдэ ехэ туһа хүргөө гээд тэмдэглээ. 1972 онойхитой жэшэбэл, нёдондо жэлдэ национальна олзо доход 5,1 процентээр дээшэлһэн байна. Үнгэрһэн жэлдэ гадаадын худалдаа наймаан 12,6 процентээр үргэдөө.

НЬЮ-ЙОРК

К. Вальдхаймай пресс-конференци

ТАСС

Гурбан долоон хоногой турша соо гадаадын оронуудаар, тэрэ тоодо Дүтын Зүүн зүгэй гүрэнүүдээр ябажа ерэһэнтээ дашарамдуулан, ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхайм пресс-конференци эндэ үнгэргөө. Мүнөө үедэ Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал заһаржа байна гэжэ тоолоноб гээд тэрэ хэлэбэ. Тиимэһээ Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые амгалан ёһоор шиидхэхэ найдалнай бэхижэжэ байна. Дүтын Зүүн зүгэй асуудалые амгалан ёһоор шиидхэхэ зорилготой Женевэдэхи конференци энэ талаар шухала үүргэ дүүргэхэ юм гэжэ К. Вальдхайм тэмдэглээ.

Египедэй, Израилиин, Сириин сэрэгүүдые хоёр тээшэнь һалгаан тараажа байһан ушарые һайшаанабди гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Гэбэшье энэ Дүтын Зүүн зүгэй асуудалые эсэслэн шиидхэжэ шадахагүй байна. Энэ талаар үшөө олон асуудалнууд шиидхэгдэхэ зэргэтэй. Тодорхойлон хэлэхэдэ, Палестинын араб арадай үндэһэн эрхэ хангангүй, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулжа болохогүй.

Ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые туршалгаяа бүрин хүсэдөөр болюулха тухай хэлсээ баталхын тула уласхоорондын нэгэдэл бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ зэргэтэй гээд К. Вальдхайм мэдүүлээ.

Португалидахи байдалда Генеральна секретарь дэлгэрэнгыгээр тогтоһон байна.

ТОКИО

Худалдаа наймаанай түлөөлэгшэдэй зүблөөн

ТАСС

Японой, Малайзиин, Филиппинэй болон Зүүн-Урда Азиин бусад оронуудай худалдаа наймаанай түлөөлэгшэдэй зүблөөн Японой ниислэл хотодо нээгдэбэ. «Дэлхэйн экономикодо Азиин оронуудай үүргэ» тухай асуудал зүбшэн хэлсэхын тула эдэнэр сугларһаншье һаа, Азиин оронуудта эсэргүүгээр Японой аралжаа наймаашадай үүдхэдэг хархис ябуулгануудай шалтагааниие шэнжэлхэ хараа түсэбтэй юм гэжэ нютагай экономическа адаглагшад тэмдэглэнэ.

Зүүн-Урда Азиин оронууд экономическа талаараа Японһоо ехээр дулдыданги байдаг юм гэжэ «Иомиури» газетэ тэмдэглэнэ.

Японой экономическа хашалта харшалалтада эсэргүүгээр Зүүн-Урда Азиин оронуудай, илангаяа Таиландын тэмсэһэн ушар Японой аралжаа наймаашадай. политическэ ажал ябуулагшадай һанааень зобооно.

БЕЙРУТ

Харата ябуулгаяа үргэлжэлүүлһээр

ТАСС

Урда Ливанай Аль-Хрейб, Рашайя Аль-Фуххар, Ибль Ас-Саки ба бусад һуурин тосхонуудые Израилиин сэрэгшэд ехэ буугаар будажа, горитой гарза хохидол ушаруулба.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Дүрбэдэхи, тодорхойлхы мүрысөөнэй ябаса тухай» — суглуулбари. «Богони болзор — амжалтын эшэ үндэһэн» — Г. Прокосовой статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. Партийна ажабайдалай хронико. «Комсомолой ойн баярта» — суглуулбари. «Бэлшээрин ариг сэбэр байхын түлөө» — А. Богдановай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Бэдэрэлгэ» — Л. Мартыновагай статья. «Манай айлшан — «ЭКО» журнал». Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Спорт. Нютаг нютагай һонин.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02465 Заказ № 00444